

Onderwijs- ondersteuningsstructuur

Groep 1 t/m groep 8

Kwaliteitshandboek: strategie en beleid 02.01

Vastgesteld op: 13-08-2026

Advies/instemming MR: 20-11-2025

Planning evaluatie: juni 2027

Inleiding

In dit document is de onderwijsondersteuningsstructuur op basisschool Liduina beschreven. De onderwijsondersteuningsstructuur geeft de werkwijze weer waarop de Liduina de ondersteuning heeft georganiseerd en uitvoert. Als onderlegger voor dit document is het ondersteuningsplan van de KOE en het SWV gebruikt. Ook hebben we het document 'handreiking schooleigen doelen' gebruikt. Dit plan is bedoeld als richtlijn en als naslagwerk.

Met regelmaat wordt in deze onderwijsondersteuningsstructuur verwezen naar een document, zoals bijvoorbeeld een borgingskaart. Die documenten zijn te vinden op SharePoint waar alle betrokken collega's inzage in hebben.

De inhoud en de organisatie van de ondersteuning ontwikkelt zich altijd door. Nieuwe afspraken en beleid worden voortdurend bijgehouden in dit document.

Hoofdstuk 1 gaat over de diverse expertise die de Liduina tot haar beschikking heeft. Ook wordt in dit hoofdstuk informatie gegeven over drie belangrijke rode draden in de school, te weten EDI (expliciete directe instructie) en doelgericht, geïntegreerd werken met de methode Wetenswaardig.

In hoofdstuk 2 wordt de procedure beschreven van aanmelding tot uitschrijving. Daarbij wordt ingegaan op de wijze van adviseren en de overdracht tussen scholen.

Hoofdstuk 3 gaat in op de onderwijsondersteuning op schoolniveau, waaronder het voeren van gesprekken, het digitale leerlingvolgsysteem en de overdracht binnen school.

Vervolgens gaat het in hoofdstuk 4 over de onderwijsondersteuning op groepsniveau. Hier worden ook de verschillende differentiatiemogelijkheden besproken.

Hoofdstuk 5 is een beschrijving van de onderwijsondersteuning op individueel niveau. In dit hoofdstuk wordt ingegaan op onder andere het plan van aanpak, het doublureplan en de begeleiding van leerlingen met dyslexie.

In hoofdstuk 6 gaat het over de mogelijkheden die we binnen onze stichting KOE hebben in het kader van de onderwijsondersteuning, de zogenoemde arrangementen, zowel intern als extern.

Hoofdstuk 7 geeft in het kort de samenwerking met externen weer.

Over doubleren en versneld doorstromen vindt u in hoofdstuk 8 informatie.

In hoofdstuk 9 staan onze opbrengstambities op school- en groepsniveau.

Tot slot geeft hoofdstuk 10 een beschrijving van het toetsprotocol op de Liduina.

N.B. Overal waar ouders staat, kan ook ouder(s)/verzorger(s) gelezen worden.

Inhoud

Inleiding.....	2
1. Basisschool Liduina en de diverse expertises	5
1.1. Functies en taakprofielen	5
1.1.1. Beschikbare professionals buiten de school.....	6
1.2. Rode draad	7
2. Van aanmelding tot uitschrijving	9
2.1. Aanmeldingsprocedure basisschool Liduina	9
2.2. Overdracht van de voorschool naar de vroegschool.....	9
2.3. Overdracht van het primair onderwijs naar het voortgezet onderwijs	11
2.3.1. Toekomstperspectief (TPP)/ gespreksformulier t.a.v. het advies	11
2.3.2. Procedure advisering voortgezet onderwijs.....	12
2.3.3. Het onderwijskundig rapport (OWKR)	13
2.3.4. PO-VO Twente.....	13
2.4. Tussentijds instromen of uitstromen	14
3. Onderwijsondersteuning op schoolniveau	15
3.1. Ondersteuningsstructuur	15
3.1.1. Gesprekken met ouders/verzorgers/externen	15
3.1.2. Digitaal leerlingvolgsysteem.....	16
3.1.3. Overdracht binnen de school	16
3.1.4. Groepsbesprekingen	17
3.1.5. leerlingbespreking met expertisegroep	18
3.1.6. Het Steunpunt	19
4. Onderwijsondersteuning op groepsniveau.....	20
4.1. Didactische aanpak.....	21
4.1.1. MijnKleutergroep in de groepen 1 en 2	21
4.1.2. Differentiatie	22
4.1.3. Differentiatie bij technisch lezen.....	22
4.1.4. Differentiatie bij spelling (Taaljacht)	22
4.1.5. Differentiatie bij taal (Wetenswaardig)	23
4.1.6. Differentiatie bij begrijpend lezen (Wetenswaardig).....	23
4.1.7. Differentiatie bij rekenen	23
4.1.8. Verrijkingsaanbod	24
4.1.9. Groep Expeditie	26
4.2. Pedagogische aanpak	26
4.3. Beschikbare hulpmiddelen in de school (orthotheek)	27

5.	Onderwijsondersteuning op de individuele leerling.....	28
5.1.	Plan van aanpak (PVA).....	28
5.2.	Doublureplan.....	28
5.3.	Leerlingen met dyslexie.....	28
5.4.	Leerlingen met een motorische achterstand	29
5.5.	Een eigen leerlijn	29
5.6.	Hoorrecht en Ontwikkelingsperspectief (OPP)	30
6.	Arrangementen in samenwerking met KOE	31
6.1.	Visie inclusiever onderwijs KOE.....	31
6.2.	Intern arrangement	31
6.2.1.	ZOOV+ (Zie in het Onderwijs de OntwikkelingsVoorsprong).....	32
6.3.	Extern arrangement.....	32
7.	Onderwijsondersteuning in samenwerking met externen	33
8.	Doubleren en versneld doorstromen	33
8.1.	Besluitvorming kleuterverlenging of doubleren.....	33
8.2.	Versneld doorstromen.....	34
9.	Opbrengstambities op school- en groepsniveau	35
9.1.	Schoolambities	35
10.	Toetsprotocol.....	36
10.1.	Methodegebonden toetsen	36
10.2.	Niet methodegebonden toetsen (LVS IEP)	37
10.3.	Doorstroomtoets groep 8.....	43

1. Basisschool Liduina en de diverse expertises

1.1. Functies en taakprofielen

Expertise op basisschool Liduina

Op basisschool Liduina werkt een multidisciplinair team, waarbinnen de volgende functies zijn te vinden: leraar, vakleraar, kwaliteitscoördinator, directeur, administratief medewerker en conciërge. In de functieomschrijving staat beschreven wat de taken en verantwoordelijkheden zijn behorende bij die functie. Hieronder wordt een korte beschrijving gegeven van elke functie en de samenwerkingsrelatie binnen het multidisciplinaire team.

Leraar

De leraren van basisschool Liduina zijn verantwoordelijk voor het primaire proces in de groep. Zij verzorgen het onderwijs- en de leerlingenbegeleiding. Zij bereiden de dagelijkse onderwijsactiviteiten voor en leveren een bijdrage in de onderwijsontwikkeling van de school. De leraren reflecteren en analyseren het eigen handelen en het onderwijs dat zij geboden hebben. Zij onderhouden contacten met de ouders/verzorgers. Binnen de school hebben zij met name een nauwe samenwerking met de kwaliteitscoördinator en de directeur. Ook kan er sprake zijn van externe contacten. De leraren hebben ook schooltaken die divers van aard zijn. Er zijn bijvoorbeeld taken die meer organisatorisch van aard zijn en ook taken die gericht zijn op ontwikkeling en beleid. Een aantal leraren heeft een specialisatie die ingebed is in de structuur op de Liduina: de taalspecialist, rekenspecialist, de specialist meer/hoger ontwikkelpotentieel en de specialist identiteit. Er zijn leraren die de taak van bouwcoördinator hebben. Zij denken overkoepelend mee over het beleid en de ontwikkelingen van de school. Daarbij adviseren zij de directeur. De leraren dragen zorg voor hun eigen ontwikkeling die aansluit bij de ontwikkelingen en het beleid van de school.

Vakleraar

Er zijn twee vakleraren op de Liduina werkzaam, te weten de vakleraar bewegingsonderwijs en de vakleraar muziek. De vakleraren zijn specialisten op hun gebied. Bewegingsonderwijs wordt twee keer per week aan alle leerlingen aangeboden waarvan één maal door de vakleraar, de andere keer wordt dit door de leraar verzorgd. Muziek wordt één keer per week aan alle leerlingen aangeboden. De vakleraren hebben afstemming met de leraren en waar nodig met de kwaliteitscoördinator. Zij worden betrokken en zijn actief bij activiteiten die gerelateerd zijn aan hun vakgebied. De vakleraren dragen zorg voor hun eigen ontwikkeling op het desbetreffende vakgebied.

Kwaliteitscoördinator

De kwaliteitscoördinator op de Liduina is overkoepelend verantwoordelijk voor de onderwijsondersteuning van de leerlingen. De kwaliteitscoördinator adviseert en ondersteunt de leraar. Waar nodig werkt de kwaliteitscoördinator nauw samen in de driehoek van de leerling met zijn/haar ouders/verzorgers, de leraar en de kwaliteitscoördinator zelf. De kwaliteitscoördinator stemt af met deskundigen van stichting KOE. Ook heeft de kwaliteitscoördinator kennis van de sociale kaart en onderhoudt contacten met de externen die betrokken zijn bij leerlingen. Samen met de directeur heeft de kwaliteitscoördinator het zogenoemde ondersteuningsoverleg. Samen met de directeur en de bouwcoördinatoren vormt de kwaliteitscoördinator het management van de school. De kwaliteitscoördinator draagt daardoor bij aan het onderwijsbeleid, de onderwijsontwikkeling en de kwaliteitszorg van de school. Hij/zij adviseert de directeur van de school. De kwaliteitscoördinator reflecteert en analyseert zijn/haar eigen handelen en draagt zorg voor zijn/haar eigen ontwikkeling die aansluit bij de ontwikkelingen en het beleid van de school.

Directeur

De directeur geeft leiding en sturing aan het onderwijs en de organisatie van de school. De directeur ontwikkelt het beleid van de school, stuurt het onderwijsproces aan en is belast met de kwaliteitszorg en het personeelsmanagement. De directeur heeft contact met leerlingen, ouders/verzorgers en zo ook met de Ouderraad en de Medezeggenschapsraad. Daarbij onderhoudt hij/zij contacten met het onderwijsveld, de gemeente en externe hulpinstanties en externe specialisten. In de school zijn de kwaliteitscoördinator, de bouwcoördinatoren en de specialisten belangrijke sparringpartners.

De directeur reflecteert en analyseert zijn/haar eigen handelen en draagt zorg voor zijn/haar eigen ontwikkeling die aansluit bij de ontwikkelingen en het beleid van het onderwijsveld en de school.

Administratief medewerker

De administratief medewerker ondersteunt in het uitvoeren van administratieve werkzaamheden.

De administratief medewerker heeft directe afstemming met de kwaliteitscoördinator en de directeur, waarbij de administratief medewerker een adviserende rol heeft. De administratief medewerker is onder andere belast met het uitwerken en verwerken van informatie en het archiveren daarvan. De leerlingenadministratie, het verwerken van facturen en het opmaken van de bank- en kasstaat zijn daar voorbeelden van. De administratief medewerker heeft contact met derden, waaronder Onderwijs Bureau Twente.

De administratief medewerker draagt zorg voor haar eigen ontwikkeling door in ieder geval kennis te hebben van de gebruikte systemen.

Conciërge

De conciërge voert onderhouds- en reparatiewerkzaamheden uit aan het gebouw, het terrein en de inventaris. De conciërge heeft een ondersteunende taak door de diverse werkzaamheden, waaronder schoonmaakwerkzaamheden, het opnemen en doorvoeren van bestellingen en het lopen van pleindienst. De conciërge heeft waar nodig contact met leerlingen en sluit daarin aan op de werkwijze van school. Ook heeft de conciërge contact met bedrijven die diensten verlenen voor de Liduina. De afstemming en de werkbesprekingen vinden plaats tussen de conciërge en de directeur. De conciërge draagt zorg voor zijn eigen ontwikkeling, zodat hij/zij kan aansluiten bij de werkwijze van school en de werkzaamheden kan uitvoeren.

1.1.1. Beschikbare professionals buiten de school

Naast het team op de Liduina zijn er bij stichting KOE disciplines werkzaam, die ingezet kunnen worden, die samen het Steunpunt vormen. De Liduina werkt samen met de schoolbegeleider van het Steunpunt en zij/hij is het eerste aanspreekpunt. Er worden per jaar meerdere afstemmingsoverleggen gehouden waarbij aansluiten: de kwaliteitscoördinator, de directeur en de schoolbegeleider. Ook kan op verzoek de wijkcoach en/of de schoolverpleegkundige gevraagd worden aan te sluiten bij dit overleg. Zij denken vanuit hun expertise mee. Leerlingen met een extra onderwijsondersteuningsbehoefte worden besproken, gemonitord en er worden afspraken gemaakt en uitgezet. Indien een leerling individueel besproken wordt, worden ouders daarvan op de hoogte gebracht. Tevens wordt met hen het eventuele plan afgestemd.

De kwaliteitscoördinator van de school beschikt over een volledige en actuele sociale kaart van de gemeente Enschede. De sociale kaart is een weergave van alle organisaties en instanties die betrokken kunnen worden bij de ontwikkeling van een kind.

De kwaliteitscoördinator kan preventief informeren bij het Steunpunt of bij één van de instanties. Als er zorgen zijn over de thuissituatie dan wordt allereerst contact gelegd met de schoolwijkcoach en/of schoolverpleegkundige.

Over diverse thema's kan afstemmingsoverleg plaatsvinden. Voorbeelden van deze thema's zijn:

Medisch	Psychosociaal	Opvoeding
• Hoofdluizen • Zindelijkheid • Gehoor- en oogonderzoek	• Gedragsproblemen • Seksuele ontwikkeling • Pesten	• Opvoedingsvragen ouders • Verzuim • Sociale media

1.2. Rode draad

Op basisschool Liduina zijn drie belangrijke rode draden die vanuit een gedeelde visie een grote invloed zijn op de werkwijze en het klimaat van de school.

De drie belangrijke rode draden in de school zijn:

1. Expliciete Directe Instructie (EDI)
2. Werken vanuit een geïntegreerde, doelgerichte en thematische aanpak
3. Sociaal emotionele ontwikkeling (schoolregel en Kwink)

ad 1

EDI is het model dat gebruikt wordt om lessen (kernvakken) vorm te geven. EDI komt tegemoet aan de didactische differentiatie. Die differentiatie biedt de mogelijkheid tegemoet te komen aan de instructiebehoefte van leerlingen. EDI werkt van de instructie door de leraar toe naar het zelfstandig verwerken door de leerlingen (fasen: ik-wij-jullie-jij). Het uitgangspunt is dat er drie niveaus zijn binnen het niveau van de groep. De instructiebehoefte van een leerling kan per lesdoel verschillen en dat betekent dat niet altijd dezelfde leerlingen extra instructie krijgen of versneld door kunnen naar de zelfstandige verwerking.

EDI is daarmee een belangrijke rode draad in de school die bijdraagt aan de didactische ontwikkeling en is dan ook onderdeel van de onderwijsondersteuningsstructuur. Het biedt handvatten om te differentiëren in de instructie en daardoor te zorgen voor het gemiddelde groepsniveau behorende bij de groep bij alle leerlingen, tenzij er aanwijsbare redenen zijn dat dit niet haalbaar is. Ook draagt het bij om leerlingen die sneller het gemiddelde groepsniveau beheersen andere uitdaging te bieden.

ad 2

Door te denken en werken vanuit doelen willen we het onderwijs op de Liduina verbeteren.

Groep 1-2 werken thematisch vanuit SLO doelen. Jaarlijks komen thema's terug en ook worden er nieuwe thema's ontwikkeld. De leraren uit groep 1 en 2 bereiden gezamenlijk de thema's voor en koppelen hier de SLO doelen aan.

In groep 3 wordt gewerkt met de methode Lijn 3. Deze methode werkt ook vanuit thema's en binnen die thema's worden de doelen behandeld.

In de groepen 4 t/m 8 werken we met de methode Wetenswaardig. Dit is een lesmethode waarin taal, begrijpend lezen, geschiedenis, aardrijkskunde, biologie, techniek en burgerschap zijn geïntegreerd. We werken hierbij thematisch aan de hand van rijke teksten. In alle thema's is de taalontwikkeling geïntegreerd en worden in de verdiepingslessen ook relevante verbanden gelegd met de andere vakken.

De lessen zijn zo ontworpen dat er voortdurende en afwisselende interactie plaatsvindt tussen de leraar en de leerlingen. Door deze interactie worden leerlingen niet alleen continu geactiveerd om na te denken over de leerstof, maar kan er ook continu worden gecontroleerd op begrip.

Doordat de thema's meerdere weken duren is er volop tijd om inhoudelijk de diepte in te gaan en verbanden te leggen met andere vakken. Elk thema wordt afgesloten met een grote eindopdracht waarin alle opgedane kennis bij elkaar komt.

ad 3

Ons dagelijks handelen in de school wordt herhaaldelijk naast onze schoolregel gehouden. Dit is het uitgangspunt van ons handelen, het handelen van de kinderen en de interactie tussen beide. Onze schoolregel is: **Samen zorgen wij voor onszelf, elkaar en de omgeving.**

In de groepen 1 t/m 8 werken we met de methode Kwink voor het sociaal-emotioneel leren. Kwink heeft als doel leerlingen te ondersteunen in hun sociaal-emotionele ontwikkeling en om van de klas een positieve groep te maken. Tevens heeft Kwink een lijn voor het burgerschapsonderwijs. Het doel van Kwink wordt onder andere behaald met het aanleren van de volgende vijf sociaal-emotionele competenties (vaardigheden):

1. ze hebben besef van zichzelf: ze hebben kennis over eigen gevoelens, interesses, waarden en kracht en hebben een gezond zelfvertrouwen;
2. ze zijn in staat tot zelfmanagement: ze kunnen hun eigen emoties en gedrag hanteren en reflecteren op standpunten en emotionele reacties;
3. ze hebben besef van de ander: ze hebben het vermogen om emotionele reacties bij anderen te herkennen, kunnen perspectief nemen en sociale signalen juist interpreteren;
4. ze kunnen relaties hanteren: sociale druk weerstaan en conflicten hanteren en helpen oplossen;
5. ze kunnen keuzes maken; ze dragen actief bij aan een positief leer-en leerklimaat in de school en nemen verantwoordelijkheid voor hun eigen gedrag.

2. Van aanmelding tot uitschrijving

In dit hoofdstuk wordt beschreven hoe de aanmeldingsprocedure verloopt op basisschool Liduina, waar de 'warme overdracht' onderdeel van uitmaakt. Tevens wordt vermeld hoe de uitschrijving van leerlingen van groep 8 naar het voortgezet onderwijs verloopt. Ook zijn er leerlingen die tussendoor instromen of uitstromen, bijvoorbeeld vanwege een verhuizing of een leerling die naar het Speciaal Basisonderwijs gaat.

2.1. Aanmeldingsprocedure basisschool Liduina

Op basisschool Liduina geldt de volgende aanmeldingsprocedure:

1. Ouders/verzorgers vragen een intakegesprek aan bij de directeur van de school;
2. Indien ouders voor de Liduina kiezen, vullen ze het inschrijfformulier in. Dit formulier leveren ze in bij de school;
3. Ouders ontvangen een bewijs van aanmelding, nadat de gegevens verwerkt zijn;
4. Ouders ontvangen een bewijs van inschrijving, zodra de leerling vier jaar is geworden, of op de eerste lesdag en toegelaten is.

Vooraf wordt overwogen, aan de hand van de aangeleverde informatie, of de Liduina passend onderwijs kan bieden voor het kind. Daarvoor is informatie nodig van ouders/verzorgers en eventueel de voorschool of de vorige basisschool.

Ongeveer zes weken voordat de leerling vier jaar wordt, neemt de leraar van groep 1 contact op met ouders. Samen wordt afgesproken wanneer de leerling komt om te wennen op basisschool Liduina. Dit zijn maximaal vijf dagdelen. Vanaf het moment dat de leerling vier jaar is, is hij/zij dagelijks welkom.

Leerlingen die jarig zijn in de zomervakantie, of de vier weken daarvoor, komen geen vijf dagdelen wennen op de Liduina. Deze leerling wordt dan persoonlijk uitgenodigd voor een kennismakingsmiddag met de nieuwe groep. Deze middag vindt plaats in de laatste schoolweek voor de zomervakantie. Deze leerling begint dan op de eerste schooldag in het nieuwe schooljaar.

Leerlingen die ouder zijn dan vier jaar en worden aangemeld bij basisschool Liduina, komen twee dagdelen kennismaken met de groep en nieuwe leerkracht(en). Deze wenmomenten worden afgestemd in overleg met ouders, leerling en school. Indien een leerling na de zomervakantie start, ontvangt deze leerling een uitnodiging voor een kennismaking met de nieuwe groep. Deze vindt plaats op maandag in de laatste schoolweek voor de zomervakantie.

2.2. Overdracht van de voorschool naar de vroegschool

Vanuit de voorschool, de peuterspeelzaal of het kinderdagverblijf, vindt altijd een warme overdracht plaats richting basisschool Liduina. Ouders zijn welkom bij het overdrachtsgesprek van de voorschool naar de Liduina. De kwaliteitscoördinator van basisschool Liduina sluit zo nodig bij het overdrachtsgesprek aan.

Indien een leerling vanuit de voorschool is aangemeld bij het steunpunt voorschool en/of is geobserveerd door de kwaliteitscoördinator (0-4) van de voorschool, zullen beide kwaliteitscoördinatoren van de voor- en vroegschool aansluiten bij het gesprek en nauw contact hebben met elkaar. Gezamenlijk zal worden afgestemd of de leerling plaatsbaar is op de Liduina.

Extra spelen en leren-indicatie (voorheen VVE)

Kinderen die een Extra spelen en leren -indicatie hebben, zijn kinderen waarvoor het consultatiebureau op basis van door de gemeente vastgestelde criteria een overdracht/indicatie

heeft afgegeven. Deze indicatie kan worden afgegeven omdat het kind extra ondersteuning nodig heeft op de peuterspeelzaal of kinderopvang m.b.t. bepaalde ontwikkelingsgebieden, bijvoorbeeld de taalontwikkeling. Extra spelen en leren heeft als doel onderwijsachterstanden bij jonge kinderen te voorkomen en waar nodig te verhelpen. Op de peuterspeelzaal, op de kinderopvang en in groep 1 en 2 krijgen kinderen via speciale programma's extra aandacht. Hierbij is het uiteindelijke doel om jonge kinderen op een zo hoog mogelijk niveau aan groep 3 te laten beginnen.

Leerlingen met een Extra spelen en leren -indicatie worden op basisschool Liduina in eerste instantie meegenomen in de verlengde instructie (kleine kring). De mogelijkheid tot plaatsing in de deeltijdschakelklas (in groep 2) wordt zorgvuldig overwogen. Na drie maanden vindt er een terugkoppeling plaats vanuit de vroegschool naar de voorschool.

Steunpunt voorschool

Het Steunpunt Voorschool is ontstaan vanuit de behoefte om de overgang van de voorschool (peuteropvang en kinderdagverblijf) naar de basisschool soepeler te laten verlopen voor kinderen met extra ondersteuningsbehoeften. Het samenwerkingsverband (de schoolbesturen) is verplicht, vanuit de wet Passend Onderwijs, om voor alle kinderen een passend onderwijsaanbod te bieden. Om te voorkomen dat kinderen bij de start binnen het onderwijs na korte tijd van school moeten wisselen, is het van belang om vroegtijdig beeld te hebben welke ondersteuning er nodig is. Wanneer voorschoolse begeleiders en pedagogisch medewerkers zich zorgen maken over kinderen met betrekking tot de overgang naar het onderwijs, kunnen zij, in overleg en samen met ouders, het Steunpunt Voorschool inschakelen. Dit Steunpunt bestaat uit orthopedagogen/schoolpsychologen van de verschillende schoolbesturen in Enschede.

Bij het Steunpunt Voorschool kunnen voorschoolse instanties en ouders hun vragen en bevindingen delen, zodat er samen met hen, en mogelijk andere betrokkenen, bekeken kan worden welke ondersteuning het kind nodig heeft en welke school hier het beste bij kan aansluiten. Dit met als doel dat kinderen in een zo vroeg mogelijk stadium passend onderwijs krijgen. Om een beroep te kunnen doen op het Steunpunt Voorschool, vult de voorschoolse instantie samen met ouders het aanmeldformulier in. In dit aanmeldformulier kan aangegeven worden wat de ondersteuningsvraag is, hoe de ontwikkeling van het kind tot nu toe is verlopen en welke bijzonderheden in de ontwikkeling worden gesignaleerd thuis en/of op de groep. Vervolgens wordt er door één van de orthopedagogen of schoolpsychologen van het Steunpunt Voorschool contact gelegd met de voorschoolse instantie om een afspraak te plannen voor een observatie op de groep en een gesprek met ouders en de voorschoolse begeleider.

De bevindingen vanuit de observatie in combinatie met de informatie van de voorschoolse instantie, ouders en eventueel andere betrokkenen worden besproken en gecombineerd tot een onderwijsadvies dat met ouders wordt besproken. Het is vervolgens aan ouders om hun kind aan te melden bij de school.

Wanneer het plaatsen op een speciale school betreft, dient een toelaatbaarheidsverklaring aangevraagd te worden. Dit is een beschikking die nodig is om een kind te kunnen aanmelden bij een speciale vorm van (basis)onderwijs. Het Steunpunt Voorschool ondersteunt de voorschoolse instantie en ouders bij de procedure van het aanvragen van een toelaatbaarheidsverklaring.

Extra ondersteuningsbehoeften

Indien een leerling vanuit de voorschool niet is aangemeld bij het Steunpunt Voorschool en de leerling wel extra ondersteuningsbehoeften heeft, wordt deze leerling zorgvuldig besproken. Samen met ouders, pedagogisch medewerker, de kwaliteitscoördinator (0-4), kwaliteitscoördinator (4-12), directeur, eventueel de schoolbegeleider van de Liduina en/of externe instanties, zal worden bekeken of de leerling plaatsbaar is op basisschool Liduina. Indien een leerling niet plaatsbaar is op de Liduina zal worden gekeken naar de onderwijsbehoeften van de leerling, zodat bekeken kan

worden waar de desbetreffende leerling het meest tot ontwikkeling komt. Hierbij kan gedacht worden aan verlenging van de peuterspeelzaal, een andere basisschool die wel kan voldoen in de onderwijsbehoeften van de leerling of een verwijzing richting het speciaal (basis)onderwijs.

2.3. Overdracht van het primair onderwijs naar het voortgezet onderwijs

Na groep 8 gaan de kinderen naar het voortgezet onderwijs. De leraar van groep 8 geeft de leerling en de ouders in januari het definitieve schooladvies van de basisschool. Vanaf groep 6 wordt het verwachte uitstroomniveau met ouders en kind besproken. Dat advies wordt opgesteld in samenspraak met de leraar, de kwaliteitscoördinator en de directeur. De mogelijkheden zijn: Praktijkonderwijs, VMBO-B, VMBO-K, VMBO-T en havo of VWO. Sommige richtingen worden aangeboden in een 'dakpan-constructie', zoals bijvoorbeeld VMBO B/K of VMBO T/havo.

De ouders zijn vrij in de schoolkeuze voor hun kind. Om de ouders bij de keuze te helpen wordt er een avond georganiseerd, waarbij de groepsleraar en/of directieleden van de scholen voor voortgezet onderwijs informatie geven. Naast deze informatieavond vinden er individuele gesprekken plaats, door de leraar, met de ouders en hun kind. Met de groep bezoeken we scholen voor voortgezet onderwijs, zodat de leerlingen een indruk krijgen van het voortgezet onderwijs. Verder kunnen ouders en leerlingen zich oriënteren tijdens de open dagen, die de scholen voor voortgezet onderwijs organiseren.

Na de inschrijvingsdatum worden de aangemelde leerlingen door groepsleraar en de school voor voortgezet onderwijs besproken, waarbij het advies van de school besproken wordt. De uiteindelijke beslissing voor toelating op een bepaald niveau in het voortgezet onderwijs wordt genomen door het voortgezet onderwijs.

N.B. Het primair onderwijs ontvangt vanuit het voortgezet onderwijs een draaiboek met betrekking tot de verwijzing naar het voortgezet onderwijs. Het meest recente draaiboek 'primair onderwijs – voortgezet onderwijs' dient als leidraad gebruikt te worden. In deze onderwijsondersteuningsstructuur worden slechts een aantal kernacties besproken.

2.3.1. Toekomstperspectief (TPP)/ gespreksformulier t.a.v. het advies

Om een onderbouwd (voorlopig) advies te kunnen geven aan leerlingen en ouders, wordt gebruik gemaakt van drie bronnen, om zo naar het totaalbeeld van het kind te kijken:

- Kansen en onderwijs- en ondersteuningsbehoeften
- Leergeschiedenis
- ZOOV+ (Zie in het Onderwijs de OntwikkelingsVoorsprong)
- Capaciteitenonderzoek (indien aanwezig)

Deze bronnen worden verwerkt in het 'Toekomstperspectief' (TPP). Met behulp van dit overzicht worden ouders en kind onderbouwd geïnformeerd over het (voorlopige) schooladvies.

Toelichting bij gebruik van het gespreksformulier (TPP):

1. Doel van het Toekomstperspectief

- Op de hoogte brengen van de actuele situatie
- Stimuleren in het kader van hoge doelen stellen
- Betere afstemming op leerlingen en onderwijsbehoeften
- Weten wat je van leerlingen mag verwachten
- Inschatting maken van het uitstroomniveau na groep 8

We geven aan dat we een verwachting uitspreken, dit is dus geen eindadvies. Het definitieve schooladvies wordt in januari in groep 8 gegeven.

2. Werkhouding

Hier geven we aan op welke wijze de werkhouding (inzet, motivatie, concentratie) van invloed is op de prestaties. Het is een belangrijke factor om het succes van het te behalen doel in te schatten.

3. Niveau indicatie per vakgebied

We maken gebruik van landelijk genormeerde toetsen. Deze toetsen geven een goed beeld van wat uw kind op dat moment presteert in vergelijking met andere leerlingen in het land. We gebruiken de laatste drie meetmomenten voor het opstellen van het Toekomstperspectief.

4. Kansen en onderwijsbehoeften

Dit zijn de factoren die een expliciet positieve invloed hebben op het leren en factoren waar de leerling behoefte aan heeft in de ondersteuning.

5. Capaciteiten

- We nemen de ZOOV+ af, dit is een klassikaal signaleringsinstrument. Dit brengt in beeld welke kinderen er tot de sterkste 20% (of zelfs 5%) van de leerlingen horen.

Hoe wordt het niveau bepaald?

- De laatste drie toetsmomenten van de niet methodegebonden toetsen zijn het uitgangspunt. Vervolgens wordt gekeken of de leerling over het algemeen resultaten behaalt passend binnen de eigen ontwikkeling of dat de leerling een sterk stijgende of dalende lijn laat zien. Daarop wordt een analyse gemaakt van mogelijke verklaringen. Rekenen en begrijpend lezen zijn voor het voortgezet onderwijs de belangrijkste voorspellers.
- De kansen, onderwijsbehoeften en de methodegebonden toetsen van een leerling worden meegenomen bij de niveaubepaling en worden gezien als succesfactoren.

2.3.2. Procedure advisering voortgezet onderwijs

Het meest actuele tijdspad is te vinden in het draaiboek 'primair onderwijs – voortgezet onderwijs'. De belangrijkste acties zijn opgenomen in de jaarkalender van basisschool Liduina.

Groep	Wanneer	Wie	Wat
6	februari	Leraar, KC-er en directeur	Leraar en KC-er bespreken het door de leraar opgestelde TPP. We gebruiken hiervoor een Excel format die we in ParnasSys plaatsen. Bepalen verwacht uitstroomniveau m.b.v. het TPP op de laatste drie afnames van de IEP en het resultaat ZOOV+
	juni	ouders, leerling en leraar Eventueel KC-er	De verwachte uitstroom (TPP) wordt, naast het rapport, met ouders en leerling besproken. Daarbij wordt gebruik gemaakt van het TPP en de niet methodegebonden toetsen.
7	februari	Leraar, KC-er en directeur	Leraar en KC-er bespreken het door de leraar opgestelde TPP. Bepalen verwachte uitstroomniveau m.b.v. het opgestelde TPP uit groep 6. Het toekomstperspectief wordt opnieuw bekeken en eventueel bijgesteld. Bepalen verwacht uitstroomniveau m.b.v. het TPP op de laatste drie afnames van de IEP.

		ouders, leerling en leraar Eventueel KC-er	De verwachte uitstroom (TPP) wordt, naast het rapport, met ouders en leerling besproken. Daarbij wordt gebruik gemaakt van het TPP en de niet methodegebonden toetsen.
	Mei-juni	Leraar, KC-er en directeur	Leraar, KC-er en directeur bespreken de préadvies die opgesteld zijn door de leraar. Préadvies Het toekomstperspectief wordt opnieuw bekeken en eventueel bijgesteld.
		ouders, leerling en leraar Eventueel KC-er	Bespreken van het préadvies door de leraar met ouders en leerling.
8	december-januari	Leraar, KC-er en directeur	Leraar, KC-er en directeur bespreken de laatste schooladvies die opgesteld zijn door de leraar. voorlopig schooladvies Het toekomstperspectief wordt opnieuw bekeken en eventueel bijgesteld. op de laatste drie afnames van de IEP en het resultaat ZOOV+ en kansen en onderwijsbehoeften.
	januari	ouders, leerling en leraar Eventueel KC-er	Het schooladvies wordt door de leraar met de ouders en de leerling besproken. Daarbij wordt gebruik gemaakt van het TPP en de niet methodegebonden toetsen. Het TPP wordt meegegeven aan ouders en leerling.
	maart	leraar, KC-er en directeur leraar en eventueel KC-er of directeur	Bespreken doorstroomtoets. Indien de doorstroomtoets hoger uitvalt dan het laatste schooladvies, kan het advies bijgesteld worden. Bespreken bijgestelde advies met ouders en leerling.

2.3.3. Het onderwijskundig rapport (OWKR)

Het onderwijskundig rapport (OWKR) van elke leerling wordt na het eindadvies door de leraar van groep 8 geschreven en via het digitale leerlingvolgsysteem naar de desbetreffende middelbare school verstuurd. Het OWKR bevat de volgende gegevens:

- Administratieve gegevens
- Onderzoeksgegevens
- Gegevens over de onderwijshistorie
- Gegevens over de sociaal-emotionele ontwikkeling en het gedrag
- Gegevens met betrekking tot de geïndiceerde begeleiding
- Gegevens omtrent de verzuimhistorie
- Het primair onderwijs heeft de verplichting om specifieke onderwijs- en ondersteuningsbehoeften te vermelden in het onderwijskundig rapport. Ouders hebben ook een informatieplicht.

2.3.4. PO-VO Twente

De doelstelling van PO-VO Twente is het creëren van een ononderbroken ontwikkeling voor leerlingen met extra ondersteuningsbehoeften, die de overstap maken van het primair naar het voortgezet onderwijs.

Niet voor elke leerling gaat de overstap van het primair onderwijs (PO) naar het voortgezet onderwijs (VO) soepel. Er wordt wel gesproken van een kloof tussen het PO en het VO. Voor sommige leerlingen vraagt deze overstap extra aandacht.

Er zijn vier VO-functionarissen aangesteld die mee kunnen begeleiden en meedenken ten aanzien van de overstap van het PO naar het VO. Zij kunnen een realistisch beeld schetsen van de verschillende VO-scholen en goed meedenken met leerling, ouders en de PO-school over de best passende vervolglek. Soms is een telefonisch overleg voldoende, soms sluiten ze fysiek aan bij gesprek met leerling en ouders. De functionarissen vertegenwoordigen het VO in de breedte, namelijk: het PrO, het VSO en het reguliere VO in de regio 2302. Het inschakelen van een VO functionaris verloopt via Kindkans. Kindkans is een digitaal systeem.

2.4. Tussentijds instromen of uitstromen

Indien een leerling van een andere school tussentijds instroomt op basisschool Liduina geldt dezelfde aanmeldprocedure als beschreven in paragraaf 2.1. Voor een goede overdracht verzorgt de toeleverende school een onderwijskundig rapport en een dossieroverdracht. Tevens wordt zorggedragen voor een zogenoemde warme overdracht. De leerling wordt dan besproken door de toeleverende school met de Liduina. Op de Liduina is de kwaliteitscoördinator die zorgdraagt voor een goed verloop van dit proces.

Indien een leerling tussentijds naar een andere school vertrekt dan verzorgt basisschool Liduina een onderwijskundig rapport voor de nieuwe school. Het onderwijskundig rapport wordt verstuurd middels een OSO in ParnasSys. De notatiecategorieën kansen* en onderwijs- en ondersteuningsbehoefte* worden meegestuurd. Tevens worden relevante plannen van aanpak en/of documenten toegevoegd. Ouders ontvangen een uitdraai van de gegevens die worden verstuurd via ParnasSys. Er is geen handtekening van ouders nodig, maar je moet wel in ParnasSys aangeven of ouders akkoord zijn met de inhoud van het onderwijskundig rapport. Naast het onderwijskundig rapport wordt zorggedragen voor de overdracht van het dossier. Als school zijn we verplicht om alle gegevens over te dragen die van belang zijn in de ontwikkeling van het kind. Ook vindt er een warme overdracht plaats door in gesprek te gaan met de nieuwe school van de leerling. De kwaliteitscoördinator draagt zorg voor een goed verloop van dit proces.

3. Onderwijsondersteuning op schoolniveau

3.1. Ondersteuningsstructuur

In hoofdlijnen wordt hier beschreven hoe de onderwijsondersteuning op de Liduina gemonitord wordt.

3.1.1. *Gesprekken met ouders/verzorgers/externen*

Minimaal twee keer per jaar vinden er gesprekken met alle ouder(s)/ verzorger(s) plaats over de ontwikkeling van het kind. Tevens kunnen er altijd aanvullende gesprekken worden gevoerd.

Na een gesprek met ouders, verzorgers en/of externe betrokkenen maakt de leraar een verslag van het gesprek in het digitale leerlingendossier. Het verslag is kort en bestaat uit objectieve en relevante informatie. Tevens worden afspraken genoteerd.

Gescheiden ouders

Indien ouders gescheiden zijn wordt als volgt omgegaan met de informatieverstrekking: School verstrekt informatie aan die ouder of ouders die het ouderlijk gezag heeft/hebben. Volgens de wet is het in het beginsel aan de gescheiden ouders om elkaar te informeren over de vorderingen en ontwikkelingen van hun kind. School is er voorstander van om gescheiden ouders allebei uit te nodigen bij een gesprek en samen om de tafel te zitten. Dit in belang van het kind. School blijft te allen tijde neutraal en voorkomt partij te worden.

Het komt voor dat de relatie tussen gescheiden ouders zo vertroebeld is dat goede onderlinge communicatie niet meer aan de orde is. De vraag is dan wat de verplichtingen zijn van school.

Ouder zonder ouderlijk gezag:

- De ouder die het gezag heeft houdt de ouder zonder gezag op de hoogte van belangrijke zaken die het kind aangaan.
- De school geeft de ouder zonder gezag, als hij of zij daarom vraagt, informatie over belangrijke feiten en omstandigheden die het kind of de verzorging en opvoeding van het kind betreffen.
Twee uitzonderingen zijn:
 - De informatie wordt niet verstrekt als school de informatie niet op dezelfde manier aan de ouder met het ouderlijk gezag verstrekt.
 - De informatie wordt niet verstrekt als het belang van het kind zich tegen het verschaffen van de informatie verzet.
- Als een kind op school aangeeft bang te zijn voor een ouder mag een school terughoudend zijn in het verstrekken van informatie.
- Een school mag niet verwijzen naar de gezaghebbende ouder als de ouder zonder ouderlijk gezag informatie opvraagt.

Beide ouders hebben ouderlijk gezag:

- Als beide ouders ouderlijk gezag hebben dan heeft school een actieve informatieplicht. Ouders behoren dezelfde mondelinge en schriftelijke informatie te ontvangen.
- Als school weet dat er geen omgang is tussen een ouder en het kind, mag de school geen genoegen nemen met de mededeling van de ouder dat die de andere ouder zal informeren. School behoort dit te controleren.

- Wanneer in een echtscheidingsconvenant is vastgelegd dat de ene ouder de andere ouder moet informeren en dit vervolgens niet gebeurt, moet de school de betreffende informatie aan de andere ouder geven.
- Als de school informatie in tweevoud aan het kind meegeeft, voldoet de school in principe aan haar informatieplicht. Wanneer vervolgens blijkt dat de informatie een van de ouders niet bereikt, moet de school een andere manier zoeken om de informatie te verstrekken.
- Als een van de ouders geen gezamenlijk oudergesprek wil, moet de school de mogelijkheid bieden voor afzonderlijke gesprekken met beide ouders.

3.1.2. *Digitaal leerlingvolgsysteem*

Leraren van basisschool Liduina maken gebruik van het digitale leerlingendossier ParnasSys en bij de kleuters wordt dit aangevuld met het leerlingvolgsysteem 'MijnKleutergroep'.

In dit dossier worden gegevens bijgehouden als:

- Alle leerling gegevens
- Gespreksverslagen
- Incidenten
- Toetsgegevens
- Plannen van aanpak
- Onderzoeksverslagen
- Overdracht
- TPP
- Verzuim

Ouders hebben recht op inzage van het digitale leerlingdossier.

De volgende afspraken zijn gemaakt met betrekking tot het digitale leerlingvolgsysteem:

- De administratief medewerker maakt het dossier aan met alle gegevens waarmee een leerling aangemeld wordt;
- De leraar is verantwoordelijk voor het actueel houden van het digitale leerlingvolgsysteem;
- Disciplines, als de kwaliteitscoördinator, die bij het dossier van een leerling kunnen voegen gegevens toe aan het dossier als zij bijvoorbeeld alleen een oudergesprek of kindgesprek hebben gevoerd;
- Aan het einde van het schooljaar is het leerlingdossier volledig geactualiseerd met alle beschikbare gegevens. De resultaten van de niet methodegebonden toetsen zijn verwerkt en van het laatste rapport is een kopie opgeslagen;
- Bij de overgang van groep 2 naar groep 3 worden de gespreksverslagen en observatiegegevens uit MijnKleutergroep als pdf toegevoegd aan ParnasSys.

Er is een afsprakenkaart behorende bij het leerlingvolgsysteem ParnasSys.

3.1.3. *Overdracht binnen de school*

Op het moment dat leerlingen overgaan van de ene groep naar de andere groep, worden alle leerlingen besproken. Tijdens de groepsbespreking voor de zomervakantie, waarbij de huidige leraar en de toekomstige zitten, worden de resultaten en de eerste aandachtspunten besproken.

Daarnaast organiseren leraren zelf een overlegmoment waarop de leerlingen worden besproken. Dit gesprek heeft als doel dat de leerling een goede overstap kan maken en dat bestaande afspraken doorlopen aan het begin van het nieuwe jaar. Dit is van zeer groot belang voor een doorgaande lijn. Als 'nieuwe' leraar volg je eerst wat is uitgezet in het jaar daarvoor. Vanuit nieuwe bevindingen en resultaten kan na een periode en in overleg bijgestuurd worden.

Aan het eind van het schooljaar vindt er een gezamenlijke overdracht plaats (huidige leraar, leraar nieuw schooljaar, kwaliteitscoördinator en directeur). Voorafgaand worden de kansen en onderwijsbehoeften van elke leerling geactualiseerd en als basis genomen voor dit gesprek.

3.1.4. Groepsbesprekingen

In oktober wordt de eerste groepsbespreking gehouden. Het doel van deze groepsbespreking is het bespreken van de groep op sociaal-emotioneel gebied middels IEP hart en handen (groep 4 t/m 8), de gegevens vanuit Kwink en vanuit observatie van de leerkracht. Hiervoor wordt het eerste deel van het formulier 'groepsanalyse en interventies periode 1' ingevuld. Ook worden de kansen en onderwijsbehoeften (ParnasSys) aangevuld en geactualiseerd.

Uit de vorige groepsbespreking wordt 'Bijlage 1 met de groepsoverzichten' (groepsoverzicht hulpmiddelen en actuele aandachtspunten) van periode 2 gekopieerd naar het nieuwe format, zodat deze ook kan worden besproken.

Tevens is er tijdens deze bespreking ruimte voor het bespreken van een aantal individuele leerlingen. Van tevoren wordt in een mail naar de kwaliteitscoördinator en directeur aangegeven welke leerlingen worden besproken en wat de hulpvraag is. Indien nodig worden notities van deze individuele bespreking genoteerd in ParnasSys (bijvoorbeeld in de vorm van een notitie over het oudergesprek dat aansluitend op deze groepsbespreking volgt).

In februari vindt de tweede groepsbespreking plaats en in juni wordt de derde groepsbespreking georganiseerd.

Groepsanalyse en interventies

De groepsanalyse wordt gemaakt aan de hand van de beschikbare data uit MijnKleutergroep (groep 1 en 2), de IEP Hart & Handen (vanaf groep 4), de methode Kwink, de methodegebonden toetsen (vanaf groep 3), de niet methodegebonden toetsen (IEP), ZOOV+ en de informatie voortkomend uit observaties. De gegevens zijn verwerkt in twee hoofdonderdelen te weten: de sociaal emotionele ontwikkeling en de didactische ontwikkeling.

Het schooljaar kent twee perioden. In beide perioden wordt zowel de sociaal emotionele ontwikkeling als de didactische ontwikkeling besproken. Hiervoor wordt IEP hoofd, hart en handen gebruikt, de methode gebonden toetsen, Kwink, MijnKleutergroep (groep 1 en 2) en andere relevante gegevens.

Voor de didactische ontwikkeling wordt gekeken of er een verschil bestaat in de resultaten tussen de niet methodegebonden toetsen en de methodegebonden toetsen. Methodegebonden toetsen worden immers als dusdanig gedurende het schooljaar geanalyseerd door de groepsleraar, waar per direct passende interventies op gezet worden. Observaties worden meegenomen om het totaalbeeld te complementeren.

Vanuit de groepsanalyse worden waar nodig maximaal drie passende interventies opgesteld, die leidend zijn voor de groepsaanpak in de komende periode. Die interventies vallen buiten de reguliere aanpak op de Liduina, waarin de inzet van het instructiemodel EDI leidend is. Wel kan EDI onderdeel zijn van de aanpak.

In bijlage 1 van het format 'groepsanalyse en interventies' staat het groepsoverzicht. Deze geven zicht op de groep en daarmee op de sturing om leerlingen te ondersteunen en te begeleiden.

Groepsbespreking in schema

Wat	Wie
Op de jaarplanning drie groepsbesprekingen plannen. Groepsbespreking 1: groepsanalyse, IEP hart & handen, Kwink, observatie leerkracht en individuele leerlingen en interventies periode 1 Groepsbespreking 2: groepsanalyse en interventies periode 2 Groepsbespreking 3: groepsanalyse en interventies start nieuw schooljaar	KC-er
Tijdens de groepsbesprekingen zorgdragen voor een vervanger in de groep.	Directeur
Ter voorbereiding het formulier 'groepsanalyse en interventies' voor de groepsbespreking invullen. Het ingevulde formulier wordt uiterlijk een dag van tevoren geplaatst in het leerlingvolgsysteem in de map van de groep. De leraar bereidt zich voor op de groepsbespreking door goed te weten wat hij/zij biedt aan onderwijs en onderwijsondersteuning en zet dit af tegen de resultaten die worden behaald. Tijdens elke groepsbespreking wordt het verzuim in beeld gebracht en besproken.	Leraar
Ter voorbereiding lezen de KC-er en de directeur de voorbereiding van de leraar. Tijdens de voorbereiding houden ze de succesfactoren en belemmerende factoren bij van de groep en bereiden vragen voor.	KC-er en directeur
Groepsbespreking; wat is het totaalbeeld en wat zijn de meest belangrijke vakgebieden om een plan voor op te stellen? De leraar neemt de KC-er en de directeur mee in het proces en de uiteindelijke resultaten.	Leraar, KC-er en directeur
De leraar stelt de informatie op de groepsanalyse en interventies bij naar aanleiding van de bespreking.	Leraar
Sturen en monitoren van het proces van de groepsbespreking.	KC-er
Sturen en monitoren van het groepsproces en de groepsontwikkeling na de groepsbespreking.	KC-er

3.1.5. leerlingbespreking met expertisegroep

Een leerling kan het hele jaar door besproken worden met de kwaliteitscoördinator. Voor een overleg met de expertisegroep kan de schoolbegeleider, de brugfunctionaris of de GGD verpleegkundige gevraagd worden. De leraar maakt daarvoor een afspraak met de kwaliteitscoördinator. De leraar neemt alle benodigde informatie mee naar de bespreking, waaronder de toetsgegevens (niet) methodegebonden), gegevens uit Kwink, informatie vanuit externen, observatiegegevens en eigen bevindingen over concreet, waarneembaar gedrag van de leerling. Dit wordt samengevat in het format totaalbeeld.

De leraar en kwaliteitscoördinator analyseren de gegevens en trekken een conclusie. Er wordt altijd een aantekening van dit gesprek gemaakt in het leerlingvolgsysteem en eventueel wordt er een plan van aanpak opgesteld.

Een nieuwe leerling, die tussentijds is ingestroomd, wordt in kaart gebracht door een totaalbeeld op te stellen. Dat totaalbeeld bestaat uit informatie uit het dossier en gegevens die zijn opgedaan uit de eerste weken onderwijs op de Liduina. Het totaalbeeld bevat resultaten en observatiegegevens. Er wordt een analyse gemaakt en een conclusie uit getrokken.

Na het interne gesprek worden ouders/verzorgers geïnformeerd over de bevindingen van school. Het kan zijn dat hen geadviseerd wordt een actie te ondernemen.

Indien een leraar vanwege vroeg-signalering of handelingsverlegenheid een concrete hulpvraag heeft, dan wordt de leerling in overleg met de kwaliteitscoördinator besproken met de

expertisegroep. De leraar brengt de ouders op de hoogte van de problematiek en informeert de ouders dat het kind wordt besproken met de expertisegroep. De leraar vult de voorbereiding in ten bate van de bespreking.

Bij de expertisegroep zijn de volgende personen betrokken: de leraar, de kwaliteitscoördinator, de directeur, de orthopedagoog en eventueel de brugfunctionaris en/of de schoolverpleegkundige.

Tijdens de bespreking geeft de leraar een analyse van de leerling met de daarbij behorende gegevens. Na die analyse worden door de andere aanwezigen vragen gesteld om het beeld te complementeren. Als er een compleet beeld is wordt een aanpak bedacht. Die aanpak kan zijn dat de leraar handvatten krijgt voor in de groep of bijvoorbeeld dat het wenselijk is dat een onderzoek afgenomen wordt. Het uitgangspunt daarbij is in te kunnen zetten wat nodig is voor de leerling om het onderwijs goed te kunnen volgen. Ouders worden op de hoogte gebracht van de uitkomsten van de bespreking en indien nodig worden met hen de vervolgstappen gezet.

3.1.6. Het Steunpunt

Steunpunt van stichting KOE

Bij het Steunpunt van stichting KOE zijn diverse disciplines werkzaam: schoolpsycholoog, orthopedagoog, onderwijscoach, onderwijsbegeleider en gespecialiseerde leraar.

Vanuit het Steunpunt is een schoolpsycholoog/orthopedagoog verbonden aan de school. Zij/hij is het eerste aanspreekpunt voor de kwaliteitscoördinator. Er kan collegiale consultatie ingezet worden, een overleg met de KC-er en kan een leerling ingebracht worden in de expertisegroep. Vanuit de expertisegroep worden vervolgstappen gezet en het Steunpunt kan ondersteunen bij het aanvragen van onderzoek of observatie, het inzetten van interne arrangementen en het aanvragen van een toelaatbaarheidsverklaring voor het S(B)O.

4. Onderwijsondersteuning op groepsniveau

Basisschool Liduina werkt met het Expliciete Directe Instructiemodel (EDI). Het EDI-model bestaat uit een aantal lesonderdelen, en een aantal leraar-gestuurde technieken (Schmeijer, 2019). Doelstelling van het lesgeven is het succesvol aanleren van de lesstof aan alle leerlingen. Daarvoor wordt op drie niveaus gewerkt: basis, verdiept en intensief. Het uitgangspunt is instructie geven aan de groep en van daaruit te differentiëren.

Lesonderdelen EDI-model	
Lesdoel	Het lesdoel is een weergave van hetgeen wat leerlingen aan het eind van de les moeten weten of kunnen. Het lesdoel wordt expliciet met de leerlingen gedeeld door het op het bord te schrijven en samen met de leerlingen te lezen.
Activeren van voorkennis	Er wordt een opdracht aan de leerlingen gegeven die aansluit bij de te geven les. Doelstelling hierbij is het ophalen van de reeds aanwezige kennis uit het langetermijngeheugen, zodat het in het werkgeheugen wordt geplaatst. Nieuwe kennis kan aan bestaande kennis worden verankerd.
Onderwijzen van het concept	Belangrijke begrippen uit het lesdoel worden uitgelegd.
Onderwijzen van de vaardigheid	De vaardigheid met daaraan gekoppeld de tussenliggende (denk)stappen worden aangeleerd.
Belang van de les	Er wordt uitgelegd waarom het belangrijk is om de nieuwe leerstof te weten of te kunnen.
Begeleide inoefening	Ik-fase: de leraar doet elke stap voor Wij-fase: de leraar doet één stap voor en laat de leerlingen de volgende stap zelf uitvoeren, of de leraar doet de stappen voor en de leerlingen schrijven tegelijkertijd de stappen zelf mee. Jullie-fase: de leerlingen oefenen in tweetallen de stappen. De leerlingen nemen het verwoorden en toepassen van de leerstof over van de leraar. De leraar controleert voortdurend of de leerlingen de lesstof correct toepassen en begrijpen.
Lesafsluiting	De leerlingen maken een korte opdracht of beantwoorden vragen van de leraar om te laten zien dat ze de begrippen en de vaardigheid van het lesdoel beheersen. Daarna gaan de leerlingen door naar de fase van zelfstandige verwerking.
Zelfstandige verwerking	Jij-fase: De leerlingen oefenen zelfstandig met de in het lesdoel beschreven begrippen en vaardigheden.
Verlengde instructie	De leerlingen die tijdens de lesafsluiting laten zien dat ze de lesstof nog niet voldoende toepassen of begrijpen, krijgen verlengde instructie van de leraar.

Technieken behorende bij het EDI-model	
Controleren van begrip	De leraar controleert voortdurend of alle leerlingen de aangeboden lesstof kunnen toepassen of begrijpen.
Uitleggen	De leraar geeft les door te vertellen.
Voordoen	De leraar geeft les door gebruik te maken van voorwerpen.
Hardop denken (modelen)	De leraar geeft les door denkstappen hardop voor te doen, zodat leerlingen zien en horen hoe het probleem wordt aangepakt.

4.1. Didactische aanpak

De leraar start met instructie geven aan de hele klas, waarbij zij/hij alles voordoet (ik-fase). Daarna vindt de wij-fase plaats waarin de leraar een stap voordoet en de leerlingen voeren daarna de stap zelf uit. Ook kan het zijn dat de leraar alle stappen voordoet en de leerlingen schrijven de stappen mee. Na die fase komt de jullie-fase. Daarin werken de leerlingen samen aan een soortgelijke opdracht. De leraar volgt tijdens alle fases of de leerlingen de lesstof begrijpen en de stappen goed uitvoeren. Uiteindelijk gaan de leerlingen zelfstandig werken tijdens de jij-fase.

De leraar kan, afgestemd op de groep, tijdens de instructie, bepalen of hij/zij een fase herhaalt of overslaat.

Verlengde instructie

Doordat de leraar tot de jij-fase steeds heeft gemonitord of leerlingen de lesstof begrijpen en de juiste stappen zetten weet zij/hij welke leerlingen in aanmerking moeten komen voor verlengde instructie. De verlengde instructie is bedoeld om ook die leerlingen dezelfde lesstof te doen begrijpen en dat ook zij de juiste stappen weten te zetten om tot een juist antwoord te komen.

Het indelen van de leerlingen bij de verlengde instructie gebeurt na de lesafsluiting in plaats van vóór de les. Op deze manier wordt voorkomen dat de leraar bij voorbaat lage verwachtingen van de leerlingen heeft. De groep is niet meer dan 20% van de groep. Als daar wel sprake van is dan gaat de leraar terug naar de basisinstructie voor de groep.

Tijdens de verlengde instructie wordt hetzelfde lesdoel nagestreefd. De instructie wordt herhaald middels dezelfde denkstappen: dezelfde verwoording wordt gehanteerd bij het uitleggen van het concept, en dezelfde stappen worden toegepast bij het aanleren van een vaardigheid. Er kunnen wel andere materialen gebruikt worden ter verduidelijking.

Ook kan het zijn dat de leraar ziet dat er leerlingen zijn die de lesstof vlot beheersen, bijvoorbeeld tijdens de wij-fase. Die leerlingen kunnen al eerder de zelfstandige verwerking maken. Het blijft belangrijk dat ook deze leerlingen voldoende oefenstof maken, waarna de leerling ook verdiepingstof en verrijkingsstof aangeboden krijgt.

Pré teaching

De leerling krijgt voorafgaand aan de les instructie op het nieuw aan te bieden lesdoel. Daarmee kan de leerling een (mogelijke) succeservaring opdoen.

Ondersteuningsblad

De groep krijgt expliciete directe instructie (EDI) van de leraar. Maximaal 20% van de leerlingen ontvangt verlengde instructie van de leraar. Indien een leerling na de verlengde instructie het lesdoel nog niet heeft behaald, maakt de leraar hiervan een notitie op het onderwijsondersteuningsblad. Dit wordt als onderlegger gebruikt voor het geven van extra instructie of begeleiding. Dit staat los van de 'groepsanalyse' en individuele plannen van aanpak. Dit hoort bij de dagelijkse ondersteuning van de groep. (kleine zorgcyclus)

De kleine zorgcyclus is terug te vinden bij het dagrooster van de groep. Deze wordt digitaal bijgehouden in Momento.

4.1.1. *MijnKleutergroep in de groepen 1 en 2*

Op onze school werken we met het digitale leerlingvolgsysteem MijnKleutergroep. Dit is een volgsysteem voor peuters t/m groep 3. MijnKleutergroep heeft de ontwikkelingssprongen beschreven die leerlingen kunnen maken op weg naar de einddoelen van groep 2 en verder naar

eind groep 3. Door de leerlingen te observeren tijdens hun spel en de activiteiten in de klas, brengen we in kaart waar de leerling zich bevindt in zijn ontwikkeling.

MijnKleutergroep geeft duidelijke overzichten die aangeven op welke gebieden een leerling extra ondersteuning of eventueel extra uitdaging nodig heeft. De zone van naaste ontwikkeling staat hierbij centraal.

Hieronder een overzicht van de verschillende ontwikkelingslijnen die we volgen m.b.v.

MijnKleutergroep:

- Tellen en getalbegrip
- Meten en meetkunde
- Mondelinge taal en woordenschat
- Aanvankelijk lezen
- Aanvankelijk schrijven
- Grote motoriek
- Fijne motoriek
- Welbevinden en gevoelens
- Zelfstandigheid
- Betrokkenheid en concentratie
- Samenwerken
- Spelontwikkeling

De doelen delen we passend in over de thema's die aan bod komen.

4.1.2. Differentiatie

Op basisschool Liduina zijn afspraken gemaakt over het differentiëren. Hieronder wordt schematisch een korte samenvatting gegeven van deze afspraken.

Onder 'basis' vallen de leerlingen die voldoende hebben aan het basisaanbod en daarmee de doelen behalen.

Leerlingen die een 'intensief' aanbod nodig hebben vragen iets extra's om het landelijk gemiddelde groepsniveau te kunnen behalen.

Leerlingen die een 'verdiept' aanbod aan kunnen, kunnen meer aan dan de basisstof.

4.1.3. Differentiatie bij technisch lezen

	intensief	basis	verdiept
Criteria	• leesniveau beneden het gemiddelde leesniveau • Onvoldoende scores op de methodegebonden toetsen	• leesniveau op het gemiddelde leesniveau van de groep	• leesniveau ruim boven het gemiddelde leesniveau van de groep (twee niveaus hoger dan het gemiddelde leesniveau van de groep)

4.1.4. Differentiatie bij spelling (Taaljacht)

	intensief	basis	verdiept
Criteria	• De leerlingen behalen een onvoldoende score	• De leerlingen behalen een voldoende tot	• De leerlingen behalen een goede tot zeer goede

	op het woorden- en zinnendictee. De leerlingen scoren onder het groepsniveau bij IEP (geen score of op weg naar..)	goede score op het woorden- en zinnendictee. De leerlingen scoren op het groepsniveau bij IEP	score op het woorden- en zinnendictee. De leerlingen scoren op of boven het groepsniveau bij IEP
--	--	---	--

4.1.5. Differentiatie bij taal (Wetenswaardig)

	intensief	basis	verdiept
Criteria	- De leerlingen behalen een onvoldoende score bij de methodelessen - De leerlingen scoren onder het groepsniveau bij IEP (geen score of op weg naar..)	- De leerlingen behalen een voldoende tot goede scores bij de methodelessen - De leerlingen scoren op het groepsniveau bij IEP	- De leerlingen behalen een goede tot zeer goede scores bij de methodelessen - De leerlingen scoren op of boven het groepsniveau bij IEP

4.1.6. Differentiatie bij begrijpend lezen (Wetenswaardig)

	intensief 1F	basis 2F	verdiept 2F of hoger
Criteria	- De leerlingen behalen een onvoldoende score bij de methodelessen - De leerlingen scoren onder het groepsniveau bij IEP (geen score of op weg naar..) - onderwijsbehoefte van de leerling	- De leerlingen behalen een voldoende tot goede scores bij de methodelessen - De leerlingen scoren op het groepsniveau bij IEP	- De leerlingen behalen een goede tot zeer goede scores bij de methodelessen - De leerlingen scoren op of boven het groepsniveau bij IEP.

4.1.7. Differentiatie bij rekenen

	intensief beheersen referentieniveau 1F	basis beheersen referentieniveau 1S	verdiept beheersen referentieniveau 1S of hoger (maken kennis met 2S)
--	---	---	---

Criteria	Methodetoetsen: Score van 5,5 of lager De leerlingen scoren onder het groepsniveau bij IEP (geen score of op weg naar..)	Methodetoetsen: scores van een 5,5 of hoger De leerlingen scoren op het groepsniveau bij IEP	Methodetoetsen: scores van een 8 of hoger De leerlingen scoren op of boven het groepsniveau bij IEP.
----------	--	--	--

Voor zeer zwakke rekenaars (waarbij de intensieve route nog niet voldoende is) kan de methode Rekenroute worden ingezet. Dit kan alleen in afstemming met de kwaliteitscoördinator en de rekencoördinator. Deze methode biedt de doelen geclusterd en planmatig aan en biedt daarin veel herhaling.

Mentaal handelen	Verwoorden/communiceren	Formeel handelen (formele bewerkingen uitvoeren)	4
		Voorstellen - abstract (representeren van de werkelijkheid aan de hand van denkmodellen)	3
		Voorstellen - concreet (representeren van objecten en werkelijkheidssituaties in concrete afbeeldingen)	2
		Informeel handelen in werkelijkheidssituaties (doen)	1

4.1.8. Verrijkingsaanbod

De samenstelling van de groep, die structureel verrijkingsonderwijs nodig heeft, is divers. Dit varieert van de goed presterende tot leerlingen met een hoog ontwikkelingspotentieel. Die laatste groep laat op het basisaanbod niet altijd voldoende tot goede scores zien. Door de grote diversiteit is het niet mogelijk om één vooraf bepaald verrijkingsaanbod te bieden dat voor alle leerlingen binnen deze groep uitdagend en betekenisvol is.

Op basisschool Liduina wordt in eerste instantie gebruik gemaakt van het verrijkingsaanbod uit de methode Wereld in getallen en Wetenswaardig. Voor leerlingen die daarnaast behoefte aan meer verrijkingsaanbod hebben wordt bekeken welk aanbod het meest passend is. De leraar kijkt daarbij naar de groepssamenstelling en de onderwijsbehoeften van de leerling. Door een gesprek te voeren met de leerling komt de leraar erachter wat de wensen en uitdagingen van de desbetreffende leerling zijn. Ook kan de leraar besproken worden met de kwaliteitscoördinator en de leraar van groep Expeditie (HB specialist). Samen wordt er gekeken op welke wijze de lesstof compact aangeboden kan worden en welk verrijkingsaanbod er passend is.

Op basisschool Liduina kan op de volgende wijze worden vormgegeven aan compacten en verrijken. Uitgangspunt is dat dit in de groep plaatsvindt. Leerlingen kunnen daarbij in de eigen klas een portfolio gebruiken. Leerlingen voor wie het aanbod in de groep onvoldoende toereikend is kan gekozen worden voor groep Expeditie. Daar wordt aan doelen gewerkt of werken ze bewust samen in een setting met peers. Een plek bij de Expeditie kan tijdelijk van aard zijn. Als er een hoog percentage van een groep in aanmerking zou moeten komen voor de Expeditie wordt gekeken naar het aanbod in de eigen groep. Naar alle waarschijnlijkheid behoort dat aanbod bijgesteld te worden.

Doel	Het aanbod is gericht op het leren denken: Bij het leren denken gaat het om het ontwikkelen van en reflecteren op hogere denkvaardigheden. Hierbij gaat het om verschillende typen hogere denkvaardigheden, zoals: • analytisch denken (waarbij het onder andere draait om het bepalen van de verhoudingen van verschillende delen ten opzichte van elkaar of ten opzichte van het grotere geheel),
------	--

	• creatief denken (waarbij het flexibel kunnen inspelen op nieuwe omstandigheden vraagt om een grote vindrijkheid bij het ontdekken van nieuwe problemen en het oplossen ervan), • kritisch denken (waarbij het onder andere gaat om het controleren van veronderstellingen en informatie, het vormen van een mening, het kunnen onderbouwen van die mening met argumenten en het kiezen van de meest geschikte oplossing).
Aanpak	<u>Rekenen:</u> Voor deze kinderen zijn er binnen WiG twee routes: de pijltjes route (compact aanbod, meer uitdagende taken) en de creatieve rekenaar route (zelf de indeling maken per blok van het compacte aanbod en daarnaast uitdagende taken). Deze uitdagende taken zitten in de methode WiG zelf (eigen taken, rode werkboek), maar daarnaast wordt ook RekenXL ingezet. <u>Taal:</u> We zijn gestart met Wetenswaardig waarbij taal een onderdeel is. Deze methode is bij uitstek opgebouwd om deze leerlingen te prikkelen en uit te dagen o.a. in projectvorm. <u>Projecten:</u> Vanuit verschillende bronnen (Briljant, Kinheim, projectenballade) hebben wij projecten waar de kinderen mee aan slag kunnen. <u>Smartgames:</u> In groep Expeditie hebben we diverse Smartgames. Deze kunnen in afstemming met de leraar van groep Expeditie meegenomen naar de klas. De smartgames worden gericht ingezet als verrijkingsmateriaal. In een persoonlijke map kunnen de kinderen bijhouden waar ze zijn bij de Smartgames en zo is ook de ontwikkeling te volgen. <u>Leren van een 3^e taal:</u> Via Language Course kunnen de kinderen een derde taal kiezen. Dit gebeurt in afstemming met de leraar van groep Expeditie. In de klas kunnen kinderen hier vervolgens zelfstandig mee aan het werk. <u>Begeleiden bij het ontwikkelen van de executieve vaardigheden:</u> Samen met de leerlingen gaat de leraar van groep Expeditie in gesprek met de leerlingen om ze inzicht te geven in de executieve vaardigheden en welke wellicht nog aandacht verdienen. Hier wordt in de werklessen ook steeds naar teruggekoppeld. <u>Schaken:</u> Schaken biedt veel uitdaging voor kinderen met een hoog ontwikkelingspotentieel. Zo is schaken goed voor het geheugen, vooruitdenken, probleemoplossend vermogen, logisch en strategisch denken, doorzettingsvermogen, zelfbeheersing, emotionele stabiliteit en creativiteit. <u>Filosoferen:</u> Samen nadenken met de kinderen over grote vraagstukken. Naar elkaar luisteren en sparren over complexe vraagstukken. <u>Greij of the day:</u> Door kinderen een cryptische vraag mee te geven voor de dag erna wordt de nieuwsgierigheid geprikkeld. Daar wordt de dag daarna inhoudelijk bij stil gestaan en

	leren de kinderen nieuwe weetjes/feiten. Deze kunnen ze thuis weer toelichten waardoor er kennis beklijft.
--	--

4.1.9. Groep Expeditie

Gezien de populatie op de Liduina is er op school een gespecialiseerde leerkracht die alle leraren en ook groepen leerlingen begeleidt met een hoog leerpotentieel. Leerlingen uit groep 3 en groep 4 hebben drie kwartier onderwijs in de Expeditie. Voor leerlingen in de combinatie van groep 5/6 en groep 7/8 is er tweemaal per week 1,5 uur ingeroosterd in groep Expeditie, waarbij zij gezamenlijk werken middels een uitdagend aanbod. De verdere verwerking van dit aanbod vindt ook plaats in de groep. De aanmelding en afstemming voor groep Expeditie vindt plaats met de groepsleraar, kwaliteitscoördinator en de leraar van groep Expeditie. De leerkracht vult voor de bespreking van de leerling het handelingsplan hoog leerpotentieel in dat te vinden is in ParnasSys. We hanteren een brede signaleringskijk en beperken ons niet tot uitsluitend hoge scores. Er zijn verschillende mogelijkheden binnen een leerjaar: een peergroep voor leerlingen die behoefte hebben aan samenwerken met ontwikkelingsgelijken en voor leerlingen die tijdelijk aan een specifiek doel werken.

4.2. Pedagogische aanpak

In de visie van de Liduina staat:

Het pedagogisch klimaat draagt eraan bij dat iedereen zich veilig voelt in de school. Er is een schoolregel en er zijn afspraken en protocollen opgesteld om duidelijkheid te bieden. We stralen vertrouwen uit naar de leerlingen in hun mogelijkheden en zijn consequent in de aanpak.

De pedagogische aanpak op de Liduina zegt iets over de houding en de communicatieve vaardigheden van de medewerkers. We hebben vertrouwen in de mogelijkheden van de leerlingen en spreken dit ook uit. We zijn consequent en eenduidig. De communicatie is het best te omschrijven als 'neutraal'. Dat betekent dat emoties niet bij de leerlingen neergelegd worden. Informatie wordt concreet gegeven en er worden concrete open vragen gesteld. Cynische opmerkingen zijn uitgesloten. Leerlingen worden geactiveerd en gemotiveerd om zelf na te denken en oplossingen te vinden. Daarmee wordt het ontwikkelingsproces tot zelfstandig en verantwoordelijk burger gemotiveerd.

Kwink:

Op de Liduina werken we in de groepen 1 t/m 8 met de methode Kwink voor het sociaal-emotioneel leren. Gedurende het schooljaar worden er twintig lessen aangeboden. De lessen hebben een vaste opbouw en worden aangeboden in verschillende werkvormen. Kwink heeft als doel leerlingen te ondersteunen in hun sociaal-emotionele ontwikkeling én om van de klas een positieve groep te maken. Het doel van Kwink wordt onder andere behaald met het aanleren van de volgende vijf sociaal-emotionele competenties (vaardigheden):

- ze hebben besef van zichzelf: ze hebben kennis over eigen gevoelens, interesses, waarden en kracht en hebben een gezond zelfvertrouwen;
- ze zijn in staat tot zelfmanagement: ze kunnen hun eigen emoties en gedrag hanteren en reflecteren op standpunten en emotionele reacties;
- ze hebben besef van de ander: ze hebben het vermogen om emotionele reacties bij anderen te herkennen, kunnen perspectief nemen en sociale signalen juist interpreteren;
- ze kunnen relaties hanteren: sociale druk weerstaan en conflicten hanteren en helpen oplossen;
- ze kunnen keuzes maken; ze dragen actief bij aan een positief leer-en-leerklimaat in de school en nemen verantwoordelijkheid voor hun eigen gedrag.

4.3. Beschikbare hulpmiddelen in de school (orthotheek)

Het kan voorkomen dat leerlingen behoefte hebben aan extra hulpmiddelen. Het uitgangspunt is dat alle extra hulpmiddelen tijdelijk worden ingezet.

Indien hulpmiddelen blijvend nodig zijn, dan zegt dat iets over de ondersteuningsbehoeften van deze leerling en mogelijk iets over de verwijzing.

Leerlingen met problemen in de taakgerichtheid	Leerlingen met dyslexie
• Geluidsdemper • Tangle • Wiebelkussen	• Programma Alinea Suite • Opzoekboekje (IJsselgroep) • Zie dyslexieprotocol KOE
Leerlingen met rekenproblemen en/of dyscalculie	Leerlingen met sociaal-emotionele moeilijkheden
• Divers concreet materiaal, zoals: ○ Opzoekboekje ○ Kralenketting ○ Blokjes ○ Namaakgeld ○ Rekenmachine	• Kindgesprek • Onderdelen uit methode Kwink

5. Onderwijsondersteuning op de individuele leerling

5.1. Plan van aanpak (PVA)

In de basis is het de bedoeling de leerlingen zoveel mogelijk de onderwijsondersteuning te bieden binnen het instructiemodel EDI. Het komt voor dat een leerling (tijdelijk) extra ondersteuning nodig heeft met daarbij specifieke begeleiding en mogelijk ook hulpmiddelen. Uit een analyse op het leergebied blijkt dat er geen of onvoldoende groei is te zien ten opzichte van de ontwikkeling van de leerling zelf. De leerling heeft extra ondersteuning nodig om op niveau te komen en te blijven. Dit wordt uitgevoerd door de leraar en kan ondersteund worden middels een intern arrangement.

Het plan van aanpak (ParnasSys) wordt opgesteld voor de duur van acht weken, waarvoor een format beschikbaar is. Dit wordt besproken met ouders/verzorgers en zo ook de evaluatie. Tijdens de evaluatie wordt besproken wat de effecten zijn van de inzet. Het kan zijn dat het plan van aanpak voortgezet moet worden, bijgesteld moet worden en ook kan het plan van aanpak afgesloten worden. Dit laatste is in die situaties waarin blijkt dat de leerling het doel heeft behaald of dat de leerling onvoldoende profijt heeft van het plan van aanpak. Als er sprake is van dat laatste zal bekeken moeten worden of er een goed alternatief is om in te zetten.

5.2. Doublureplan

Voor leerlingen die doubleren in groep 3 t/m 8 wordt een doublureplan opgesteld. Voor dit doublureplan is een format beschikbaar. Er wordt een analyse gemaakt op de sociaal emotionele ontwikkeling en de didactische ontwikkeling. Uit de analyse wordt een conclusie getrokken en uiteindelijk worden op twee gebieden doelen gesteld voor een periode. Na die periode worden de werkwijze en de resultaten geëvalueerd. Van daaruit wordt geconcludeerd op welke wijze verder gewerkt gaat worden.

Voor leerlingen uit groep 1 en 2 wordt geen doublureplan opgesteld. In die groepen wordt enerzijds vanuit de groep gewerkt en anderzijds worden per leerling alle doelen individueel gemonitord en beoordeeld. De leerling werkt ook en expliciet aan die doelen die hij/zij nog niet beheerst. De leraar houdt de resultaten bij in het systeem van MijnKleutergroep.

5.3. Leerlingen met dyslexie

Compenserende en ondersteunende hulpmiddelen bij dyslexie

Stichting KOE heeft een protocol met richtlijnen om leerlingen met dyslexie te ondersteunen dat de Liduina ook gebruikt. Daarnaast worden hieronder nog een aantal andere punten toegelicht in de begeleiding van leerlingen met dyslexie. De kwaliteitscoördinator heeft een sturende en monitorende rol in het uitvoeren van de ondersteuning voor leerlingen met dyslexie door de leraar.

Om leerlingen met dyslexie te ondersteunen bij lezen en spellen maken we gebruik van het compenserende programma Alinea Suite.

Alinea Suite werkt met een extra werkbalk in de browser. Het programma leest bestanden met tekst, zoals word-documenten, Pdf's en digitale (school)boeken, maar ook websites, presentaties en e-mails voor. Alinea Suite biedt schrijf- en leesondersteuning voor het Nederlands en Engels en veel andere talen. Alinea Suite biedt ook een app waarmee door middel van een foto de tekst aangevuld wordt met spraakondersteuning.

Het programma werkt op het Chromebook dat de desbetreffende leerlingen tot hun beschikking hebben. Het is het zinvol dat leerlingen die al met het programma werken het aan andere leerlingen uit te laten leggen.

Bovenschoolse bibliotheek

KOE heeft een bovenschoolse digitale bibliotheek met schoolboeken en bestanden. Deze bibliotheek staat in SharePoint en is toegankelijk voor alle KC'ers. Zij kunnen de gewenste boeken en documenten downloaden voor de leerlingen. Leraren kunnen vervolgens de documenten klaarzetten voor de leerlingen.

5.4. Leerlingen met een motorische achterstand

Leerlingen uit de groepen 1 en 2 met een motorische achterstand worden doorverwezen naar een kinderfysiotherapeut of ergotherapeut. De signalering kan door de leraren of de vakleraar gym gebeuren.

5.5. Een eigen leerlijn

Groepsoverstijgend werken:

Het komt voor dat een leerling onvoldoende resultaten behaalt op het vak rekenen en/of Nederlands. Die onvoldoende resultaten blijken uit zowel de methodegebonden toetsen als de IEP-toetsen. In de klas zit de desbetreffende leerling bij dat vakgebied bijna altijd/altijd bij de verlengde instructie. Uit observatie blijkt dat de leerling veel moeite heeft met het vakgebied en de achterstand met de klasgenoten is groot (minimaal een half jaar). Er kan dan overwogen worden om groepsoverstijgend werken in te zetten.

Ook komt het voor dat een leerling zeer goede resultaten behaalt op het vak rekenen en/of Nederlands. Die zeer goede resultaten blijken uit de methodegebonden toetsen en/of de IEP-toetsen. De methodegebonden toetsen worden doorgaans met een 'goed' afgerond en de leerling scoort op de IEP toetsen ver boven het groepsniveau. In de klas komt de desbetreffende leerling bij dat vakgebied bijna altijd/altijd aan verdieping toe. Ook kan deze leerling na een korte uitleg zelfstandig werken. Er kan dan overwogen worden om groepsoverstijgend werken in te zetten.

Groepsoverstijgend werken betekent dat een leerling naar een andere groep gaat om daar deel te nemen aan het vak rekenen en/of Nederlands. Dat kan een groep lager of hoger zijn. De leerling neemt deel aan de instructie en werkt tijdens het lesuur in die groep aan de verwerking. Indien nodig kan er nog werk afgemaakt worden in de eigen klas.

Er zijn ook leerlingen die we als onderpresteerders duiden. Zij presteren niet voldoende goed op de toetsen en de gedachte is er dat die leerlingen beter kunnen presteren. Onderpresteerders zijn te herkennen aan onder andere afdwalen in gedachten, weinig geïnteresseerd overkomen en storend gedrag laten zien. Ook een onderpresteerder kan in aanmerking komen voor groepsoverstijgend werken.

Groepsoverstijgend werken wordt op individueel leerlingniveau bekeken en is realiseerbaar als de organisatie het toelaat en in welke mate.

Uitgangspunten:

- De twee groepen die het betreft hebben op hetzelfde moment het desbetreffende vakgebied en ten minste op drie dagen in de week.
- Vanaf groep 5 kan een leerling in aanmerking komen voor groepsoverstijgend werken.

- De verwachting moet zijn dat een leerling, na een jaar groepsoverstijgend werken, doorstroomt op dat vakgebied naar het volgende leerjaar.
- Een leerling kan niet meer dan één leerjaar terug of vooruitgezet worden op rekenen en/of Nederlands.

Van analyse tot keuze voor groepsoverstijgend werken:

- De leraar maakt een analyse van de methodegebonden toetsen en/of de niet-methodegebonden toetsen en voegt zijn observatiegegevens daaraan toe;
- De analyse wordt besproken met de kwaliteitscoördinator en de specialist HB;
- De kwaliteitscoördinator brengt de analyse in tijdens het ondersteuningsoverleg en geeft advies;
- Er wordt tijdens het ondersteuningsoverleg besloten of groepsoverstijgend werken ingezet wordt;
- De analyse wordt met de leerlingen en de ouders/verzorgers besproken en de keuze voor het groepsoverstijgend werken wordt uitgelegd.

Uitvoering:

- De leraar van de groep waar de leerling het vak gaat volgen wordt geïnformeerd. Hij/zij is eindverantwoordelijk voor die leerling en het desbetreffende vak vanaf het moment dat de leerling start;
- Er wordt een handelingsplan opgesteld;
- Middelen en materialen worden geregeld;
- Er wordt een startdatum vastgesteld;
- Twee keer per jaar wordt het handelingsplan geëvalueerd door de leraar die het vak aanbiedt en de resultaten worden besproken met de groepsleraar, specialist HB en kwaliteitscoördinator.

5.6. Hoorrecht en Ontwikkelingsperspectief (OPP)

Een ontwikkelingsperspectief (OPP) is een planningsdocument voor leerlingen met specifieke onderwijsbehoeften, die naar alle waarschijnlijkheid meerdere jaren of structureel van aard zijn. De handleiding OPP KOE wordt op basisschool Liduina gehanteerd. Op basisschool Liduina wordt voor leerlingen die van de leerlijn worden gehaald en dus een eigen leerlijn volgen een OPP opgesteld. In de meeste situaties kan worden volstaan met een handelingsplan. Voor een extern arrangement moet ook een OPP opgesteld worden.

Hoorrecht kinderen onderwijsondersteuningsstructuur

Het hoorrecht is een belangrijke stap in het versterken van de positie van leerlingen in het onderwijs. Het recht om mee te praten en te denken over hun ontwikkelingsperspectief (OPP) en de ondersteuning die zij op school krijgen, geldt voor alle leerlingen, ongeacht hun leeftijd, cognitieve en sociaal-emotionele vermogens. Dit betekent dat ook kleuters en leerlingen met bijvoorbeeld een verstandelijke of communicatieve beperking recht hebben op inspraak.

Het hoorrecht is onderdeel van de Wet versterking positie ouders en leerlingen in passend onderwijs en is verplicht vanaf 1 augustus 2025. Scholen moeten hun leerlingen de gelegenheid bieden om hun mening te geven over de ondersteuning op school en hoe deze kan worden aangepast. Het meedenken gebeurt bij een OPP individueel. Bij de onderwijsondersteuningsstructuur wordt het gesprek hierover gevoerd met de leerlingenraad. Die leerlingen zijn de vertegenwoordigers van hun groep en bespreken dit thema ook met de eigen groep. Dit wordt voorbereid tijdens de leerlingenraad. Als een leerling het fijn vindt kan een collega aansluiten ter ondersteuning aansluiten bij dit gesprek.

Het is belangrijk dat de inbreng van de leerling zichtbaar is in het OPP en dat de school in de schoolgids opneemt wat er met de input van leerlingen is gedaan.

6. Arrangementen in samenwerking met KOE

6.1. Visie inclusiever onderwijs KOE

KOE heeft een belangrijk doel: een prachtige en kansrijke toekomst voor alle leerlingen. Om dat te kunnen bewerkstelligen geven wij onderwijs met liefde en aandacht. Dat betekent dat we écht naar kinderen kijken. Dat we elk kind zien. En dat we zien wat ieder kind nodig heeft.

Bij KOE weten we wat er speelt. In het leven van onze leerlingen. In de groepen. Op de scholen. In onze organisatie. In de wijken waar onze leerlingen wonen. In de stad Enschede, in het land én binnen ons vakgebied.

Dit is de basis. Het fundament. De houding die nodig is voor inclusiever onderwijs. Zien wat kinderen nodig hebben. Aansluiten bij wat er speelt. Ieder kind laten ontwikkelen passend bij zijn of haar mogelijkheden. Op een passende plek. In een tempo dat bij hen past.

We kijken en denken vanuit mogelijkheden. Samen onderzoeken we wat nodig is en hoe we dit kunnen bieden. We werken vanuit verbinding. Ieder heeft zijn talenten. We omarmen verschillen tussen kinderen en zien hier de kracht van. We kijken naar de ontwikkeling van ieder kind en de groei die zij doormaken. We kijken naar wat goed gaat en wat beter kan.

Inclusiever onderwijs zijn we samen. Samen met het kind en de ouders. Samen als school. Als KOE en Enschede. En als samenwerkingsverband. Met alle betrokkenen rondom het kind. Dit doen we omdat we geloven dat we door samen te werken meer kunnen bereiken.

Inclusiever onderwijs. Een passend aanbod voor elk kind. Het liefst thuis nabij.

6.2. Intern arrangement

Indien sprake is van handelingsverlegenheid bij een leerling, wordt dit besproken in de expertisegroep. Hier kan besloten worden een kortdurend of langdurig intern arrangement aan te vragen. Het advies, gevormd in de expertisegroep, wordt vervolgens besproken met ouders.

Dit betekent dat de leerling op de school blijft, maar dat er extra ondersteuning wordt ingezet. Die inzet wordt in de aanvraag concreet beschreven. Scholen krijgen geen extra financiële middelen maar de ondersteuning die nodig is om de leerling verder te helpen. Een arrangement wordt aangevraagd bij het Steunpunt (arrangementen). De aanvraag moet goed onderbouwd zijn en wordt regelmatig geëvalueerd.

De aanvraag kan variëren van extra inzet van de onderwijscoach tot ondersteuning door een onderwijsondersteuner.

De procedure loopt als volgt:

1. Het aanvraagformulier wordt digitaal ingevuld
2. De aanvraag wordt met ouders besproken en ondertekend
3. Het dossier wordt naar het steunpunt verstuurd
4. Ouders en school worden uitgenodigd voor een gesprek bij het Steunpunt
5. Bij het steunpunt wordt de aanvraag besproken

6.2.1. ZOOV+ (Zie in het Onderwijs de OntwikkelingsVoorsprong)

- Op de Liduina wordt gewerkt met ZOOV+ (Zie in het Onderwijs de OntwikkelingsVoorsprong). Dit is een klassikaal signaleringsinstrument om kinderen met een hoogleerpotentieel in kaart te brengen. Zoov+ geeft de leerlingen weer in drie groepen (kleuren).

Afspraken:

- De handleiding van het ZOOV+ wordt gevolgd.
- Afname ZOOV+:
 - Groep 1-2-5-7: in januari bij alle leerlingen, in groep 1 en 2 is dit een individuele afname, in de overige groepen een klassikale afname;
 - Bij instroom vanaf een andere basisschool, om cognitief talentvolle leerlingen vanaf de start in beeld te brengen.
- Na de afname geeft de ZOOV+ drie mogelijkheden:
 - geen ontwikkelingsvoorsprong (grijs)
 - behoort tot de sterkste 20% van de leerlingen (blauw)
 - behoort tot de sterkste 5% van de leerlingen (paars)

6.3. Extern arrangement

Indien er sprake is van handelingsverlegenheid bij een leerling en wordt ingeschat dat een intern arrangement onvoldoende toereikend is of is gebleken, wordt in de expertisegroep bekeken of er voor de leerling een extern arrangement aangevraagd moet worden. Het advies gevormd tijdens de expertisegroep wordt vervolgens besproken met ouders.

Een extern arrangement houdt in dat er voor de leerling gekeken wordt naar een andere school. Dit kan een andere basisschool zijn maar ook een school voor speciaal basisonderwijs (SBO) of speciaal onderwijs (SO).

De procedure voor een extern arrangement S(B)O loopt als volgt:

1. Het aanvraagformulier wordt digitaal ingevuld;
2. De aanvraag wordt met ouders besproken en ondertekend;
3. Het dossier wordt naar het steunpunt verstuurd;
4. Ouders en school worden uitgenodigd voor een gesprek bij het steunpunt;
5. Bij het steunpunt wordt de aanvraag besproken;
6. Vervolgens wordt het dossier doorgestuurd naar de Commissie van Arrangementen (CvA);
7. De CvA beoordeelt het dossier en beslist of de toelaatbaarheidsverklaring (TLV) wordt afgegeven.

7. Onderwijsondersteuning in samenwerking met externen

Basisschool Liduina stemt met diverse externe partijen af ten bate van de ontwikkeling van het kind. Dit kan bijvoorbeeld zijn in het kader van logopedie, ergotherapie, fysiotherapie, gezinssituatie (wijkcoach) et cetera. Ouders/verzorgers kunnen zelf een voorkeur hebben voor een externe partij en ook kan er door de kwaliteitscoördinator geadviseerd worden. Daarvoor wordt gebruik gemaakt van de sociale kaart. De inzet van externe ondersteuning vindt zoveel mogelijk na lestijd plaats.

8. Doubleren en versneld doorstromen

In dit hoofdstuk staat het protocol doublure en versneld doorstromen van basisschool Liduina beschreven. Leerlingen die doubleren of versneld doorstromen worden altijd met de leraar, kwaliteitscoördinator, ouders en directeur besproken.

8.1. Besluitvorming kleuterverlenging of doubleren

Op de Liduina wordt gewerkt met een leerstofjaarklassensysteem. Gedurende het schooljaar wordt intern besloten of een leerling door kan gaan naar het volgende leerjaar.

De eerste uitgangspunten zijn:

1. Als de leerling de groepsleerstof van het lopende schooljaar beheerst zal hij naar de volgende jaargroep doorgaan;
2. Doorgaans blijven de leerlingen die na 1 januari starten in groep 1 in groep 1 het schooljaar daarop;
3. Een leerling uit groep 2 gaat over naar groep 3 als de leerling voldoende scores op de toetsen fonemisch en fonologisch bewustzijn heeft behaald en de doelen heeft behaald uit MijnKleutergroep;
4. Een leerling uit groep 3 gaat over naar groep 4 als de leerling minimaal op weg naar 3b heeft behaald.
5. Indien een leerling op één vakgebied een achterstand heeft opgelopen zal hij een aangepast programma voor dat betreffende ontwikkelingsgebied krijgen;
6. Indien een leerling op meerdere gebieden een achterstand heeft, vindt er een overleg plaats met ouders, het Steunpunt en school.

Protocol

Om tot een verantwoorde beslissing te komen voor het wel of niet inzetten van een kleuterverlenging volgen wij het onderstaand stappenplan voor de groepen 1 en 2:

- De leraar volgt de leerling aan de hand van zowel MijnKleutergroep als de toetsen fonemisch en fonologisch bewustzijn;
- De leraar observeert de leerling en monitort of de leerling een passende ontwikkeling doormaakt;
- Naast de bevindingen vanuit de toetsing worden de volgende aandachtsgebieden meegenomen in de afwegingen t.a.v. een doublure: relaties, sociaal-emotionele ontwikkeling, werkhouding, cognitieve capaciteiten. Ook wordt in gesprek gegaan met ouders/verzorgers om hun bevindingen mee te kunnen nemen. De afwegingen worden nauwkeurig opgeschreven en genoteerd in het dossier van de leerling. Er wordt ook beschreven waarom bepaalde afwegingen/keuzes worden gemaakt.

Om tot een verantwoorde beslissing te komen voor het wel of niet doubleren van een leerling in een groep volgen wij het onderstaand stappenplan voor de groepen 3 tot en met 8:

- De leraar volgt de leerling aan de hand van zowel methodegebonden als methode onafhankelijke toetsen;
- De leraar observeert de leerling en monitort of de leerling een passende ontwikkeling doormaakt;
- Naast de bevindingen vanuit de toetsing worden de volgende aandachtsgebieden meegenomen in de afwegingen t.a.v. een doublure: relaties, sociaal-emotionele ontwikkeling, werkhouding, cognitieve capaciteiten. Ook wordt in gesprek gegaan met ouders/verzorgers om hun bevindingen mee te kunnen nemen. De afwegingen worden nauwkeurig opgeschreven en genoteerd in het dossier van de leerling. Er wordt ook beschreven waarom bepaalde afwegingen/keuzes worden gemaakt.

Indien een leerling onvoldoende scores behaalt op de toetsen en uit observaties blijkt dat de leerling onvoldoende ontwikkeling doormaakt, dan worden de volgende stappen genomen:

1. De leerling wordt meegenomen in de verlengde instructie/kleine kring, op de gebieden waarop hij uitvalt.
2. De ontwikkeling van de leerling wordt periodiek besproken door de leraar met de kwaliteitscoördinator en de ouders.
3. Bij blijvend onvoldoende resultaat wordt de leerling ingebracht in de expertisegroep.
4. Na de expertisegroep vindt er een gesprek plaats tussen leraar, kwaliteitscoördinator en ouders.
5. Uiterlijk wordt in de maand mei het definitieve besluit door school genomen tijdens het ondersteuningsoverleg van de school. Dit wordt besproken met de leraar en ouders.

8.2. Versneld doorstromen

Leerlingen kunnen versneld doorstromen en dat betekent dat de leerling een groep overslaat. Het initiatief om een leerling versneld door te laten stromen ligt in eerste instantie bij de groepsleraar en de kwaliteitscoördinator. De uiteindelijke beslissing ligt bij de kwaliteitscoördinator en de directeur. De directeur laat zich leiden door het advies van de groepsleraar en de kwaliteitscoördinator in combinatie met de gegevens die door de ouders worden ingebracht. Als criteria gelden de sociaal-emotionele ontwikkeling en de leervorderingen. Tevens speelt de persoonlijkheidsontwikkeling een belangrijke rol.

Om te kunnen bepalen of versneld doorstromen gewenst is, willen we tot een volledig beeld komen van de leerling. Daarvoor brengen we de volgende gegevens in kaart:

- ZOOV+ is afgenomen bij de leerling
- IEP-gegevens
- Methodegebonden toetsen
- Sociaal-emotionele ontwikkeling (motivatie, sociale interactie) wordt samen met ouders in beeld gebracht
- Ondanks de inzet van extra middelen en materialen blijft het aanbod in de huidige groep en groep Expeditie onvoldoende toereikend
- Indien aanwezig (en niet ouder dan 2 jaar) een intelligentieonderzoek

9. Opbrengstambities op school- en groepsniveau

Schmeijer (2019) stelt dat effectieve scholen toets data niet beschouwen als een vaststaand gegeven waarop ze geen invloed hebben, maar als reflectiemiddel op de kwaliteit van het geboden onderwijs. Dat wil zeggen dat de resultaten worden gebruikt om het onderwijs te evalueren ten aanzien van het leraar handelen, de didactiek, het klassenmanagement en het omgaan met verschillen. Op basisschool Liduina kijken we ook zo naar deze gegevens. Tijdens besprekingen op school- en groepsniveau worden de IEP LVS-resultaten in samenhang met de methodegebonden-toetsen geëvalueerd.

Die evaluatie vindt twee keer per jaar plaats tijdens de groepsbespreking (zie paragraaf 3.1.4.). Er wordt kritisch gekeken naar de groei van de leerlingen en de groep. Ook wordt gekeken naar de landelijke groei in relatie tot de groeps groei. In de groepen 6 tot en met 8 wordt de indicatie van het referentieniveau eind groep 8 vergeleken met de schoolambities.

Vanuit de bespreking kan gesteld worden dat er op de groep een interventie gezet moet worden. Die wordt omschreven in het daarvoor bestemde formulier 'groepsanalyse en interventies'. Ook kan het zijn dat een leerling, buiten de groepsaanpak om, een interventie nodig heeft. Dit kan zijn dat er een intern of extern arrangement ingezet wordt.

9.1. Schoolambities

Basisschool Liduina heeft in schooljaar 2025-2026 een schoolweging van 26.2 (gemiddelde van de laatste drie jaar). Het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) berekent de schoolweging van een school op basis van de volgende kenmerken:

- het opleidingsniveau van de ouders
- het gemiddeld opleidingsniveau van alle moeders op school
- het land van herkomst van de ouders
- de verblijfsduur van de moeder in Nederland
- of ouders in de schuldsanering zitten.

Dit betekent dat basisschool Liduina een 'lage' schoolweging heeft, waardoor verwacht wordt dat de eindopbrengsten hoger zullen zijn dan scholen met een gemiddelde schoolweging. De schoolweging is gekoppeld aan de minimale percentages leerlingen die eind groep 8 aan de referentieniveaus 1S voor rekenen en 2F voor taalverzorging en lezen moeten voldoen. Deze percentages worden de signaleringswaarden genoemd. Voor basisschool Liduina liggen deze signaleringswaarden in schooljaar 2025-2026 op:

- Signaleringswaarde 1F: 85%
- Signaleringswaarde 1S/2F: 51,8%

De schoolambities zijn gebaseerd op de behaalde referentieniveaus van de laatste drie jaren. Deze behaalde referentieniveaus zijn vergeleken met het landelijk gemiddelde van scholen met dezelfde schoolweging en met de signaleringswaarden van de onderwijsinspectie.

Het spreidingsgetal van basisschool Liduina ligt in schooljaar 2025-2026 op 5,5. Dit getal is op de rand van laag met gemiddeld.

De schoolambities voor de vakgebieden rekenen, lezen en taalverzorging zijn uitgewerkt. De schoolambities ten aanzien van de sociaal-emotionele ontwikkeling en burgerschap zijn nog in ontwikkeling vanwege de implementatie van de nieuwe methode.

Hieronder de nieuwe schooldoelen voor het schooljaar 2026-2027. Onderliggend hiervoor is het document Handreiking schooleigen doelen en de jaarlijkse schoolanalyse. Daarin worden doelen geëvalueerd en zo nodig bijgesteld. In de schoolanalyse bekijken we ook kritisch ons onderwijsaanbod en de effecten daarvan. Ook dit aanbod wordt zo nodig bijgesteld op groepsniveau en/of schoolbreed.

De doelen 1S/1F zijn voor komend schooljaar ambitieuzer. Dit omdat we een mooie groei zien in de 1S/2F lijn in de afgelopen 3 jaar.

Rekenen

1F: 100% (range 95%-100%)

1S: 55% (range 50%-60%)

Lezen

1F: 100% (range 97%-100%)

2F: 85% (range 80%-90%)

Taalverzorging

1F: 100% (range 98%-100%)

2F: 75% (range 70%-80%)

Totaal rekenen, lezen en taalverzorging

1F: 100%

2F/1S: 65%

10. Toetsprotocol

Het toetsen van leerlingen geeft gegevens en inzicht over de resultaten van de leerling op dat moment. We kijken op de Liduina altijd over meerdere perioden en naar de sociaal emotionele ontwikkeling en didactische ontwikkeling voor een beeld van de leerling. Op die manier kan ingeschat worden op welke wijze de ontwikkelingslijnen op de verschillende gebieden zou kunnen verlopen. Met andere woorden: wat mogen we verwachten?

10.1. Methodegebonden toetsen

Methodegebonden toetsen worden vanaf groep 3 afgenomen zoals de handleiding ze voorschrijft. Voor elk vak is normering bekend en als afgeweken wordt zijn hiervoor afspraken in de school. Normaliter wordt op de Liduina uitgegaan van de 80-20 norm. Dat wil zeggen dat je 80% goed moet hebben gemaakt om een voldoende te hebben gehaald.

Methodegebonden toetsen worden na de afname en correctie geanalyseerd door de leraar. De leraar maakt voor zichzelf een foutenanalyse en bepaalt welke lesstof onvoldoende beheerst wordt. Die lesstof neemt hij vervolgens op in het lesprogramma. Daarbij kijkt hij/zij of deze lesstof mogelijk nog terugkomt in volgende hoofdstukken of blokken. Het kan dan ook zijn dat herhalen van de lesstof/doelen niet direct noodzakelijk is. Het komt immers op een later moment al aan bod in de methode.

Twee keer per jaar wordt voor de groepsbespreking in de groepsanalyse een totaalbeeld per leergebied weergegeven. Deze is op dat moment minder gedetailleerd dan de analyses die de leraar het hele jaar door maakt. Het gehele jaar door stemt de leraar nauwgezet af op de resultaten van de leerlingen, waardoor er herhaling of verrijking ingezet kan worden.

10.2. Niet methodegebonden toetsen (LVS IEP)

Naast de methodegebonden-toetsen worden niet-methodegebonden toetsen afgenomen, die in de toetskalender zijn opgenomen. Deze toetsen worden afgenomen zoals de handleiding ze voorschrijft. De resultaten, waarbij een vergelijking kan worden gemaakt met het landelijk gemiddelde, bieden objectieve gegevens over de leerprestaties van leerlingen. Er wordt duidelijk of de leerling groei heeft doorgemaakt en hoe het resultaat zich verhoudt tot het gemiddelde van een leerling in Nederland in dezelfde groep. Ook kan worden gezien hoe de groei van de groep zich verhoudt tot de landelijke groei.

De gegevens van de niet-methodegebonden toetsen worden, evenals de methodetoetsen en de sociaal emotionele ontwikkeling, geanalyseerd in het formulier 'groepsanalyse en interventies'. Uit de groepsanalyse wordt geconcludeerd of er voldoende resultaat is behaald en of er een interventie op de groep ingezet wordt. Ook kan het zijn dat uit de resultaten blijkt dat het zinvol is een plan van aanpak op te stellen voor een individuele leerling (zie 5.1).

Toetsafspraken

- Er wordt per dag één klassikale toets afgenomen. Alle toetsen worden zoveel mogelijk in de ochtend en binnen één week afgenomen, tenzij dit wegens omstandigheden niet mogelijk is. De toetsen worden aan het begin van een maand afgenomen, zodat alle leerlingen binnen dezelfde normeringsmaand vallen voor de groepsanalyse;
- Er wordt zoveel mogelijk rust in de groep gecreëerd, de leerlingen zitten apart, materialen liggen klaar, punten zijn geslepen, kinderen blijven op hun plek zitten, kinderen gaan lezen in hun boek dat al klaarligt na afloop;
- Voorafgaand aan de toets wordt voorkennis bij de leerlingen geactiveerd;
- Leerlingen mogen vragen stellen tijdens de toets, maar vragen die gericht zijn op de inhoud van de toets kunnen niet worden beantwoord door de leraar. Er wordt geen uitleg gegeven tijdens de toets.

Aanpassingen afname

- Als er afgeweken wordt van het niveau van de toets, die een leerling volgens het groepsniveau zou moeten maken, dan is dit overlegd met de kwaliteitscoördinator. Een reden kan zijn dat een leerling op een individuele leerlijn is geplaatst;
- Er kan terug getoetst worden bij een leerling om een beeld te krijgen van het niveau dat de leerling op dat moment heeft. Daar is bijvoorbeeld aanleiding voor als een leerling door de jaren heen heel verschillend scoort op een toets;
- Leerlingen met dyslexie en/of TOS worden voorgelezen of maken gebruik van de voorleesfunctie.
- *Inhalen van toetsen*
- Indien een leerling de toets niet kan maken op het geplande toetsmoment, wordt de toets op een later moment ingehaald. De toets wordt zo snel mogelijk ingehaald, zodat de normering nog binnen dezelfde maand valt als de normering van de groep. Het inhalen van de toets wordt georganiseerd door de groepsleraar.

Inzet van hulpmiddelen bij een toets

Leerlingen mogen gebruik maken van een kladblaadje tijdens de toets (mits anders aangegeven). Er mogen geen andere hulpmiddelen gebruikt worden bij de toets. Bij hoge uitzondering kan er wel een hulpmiddel gebruikt worden, indien de leraar bij voorbaat van de leerling weet dat de leerling deze toets niet kan maken zonder het desbetreffende hulpmiddel. De leerling heeft dit hulpmiddel immers dagelijks tijdens de lessen ook nodig. Hiervan wordt een notitie gemaakt op het leerlingrapport (dit is mogelijk bij het invoeren van de toets). De inzet van een hulpmiddel tijdens de toets wordt besproken met ouders, omdat dit van invloed is op de score. Het streven is om het hulpmiddel voorafgaand richting de toets zoveel mogelijk af te bouwen.

Leerlingen met dyslexie

Leerlingen met dyslexie kunnen gebruik maken van auditieve ondersteuning. Hiervoor zet de kwaliteitscoördinator de 'verklanking' aan. Voor alle kinderen is er de mogelijkheid om de vragen voor te laten lezen behalve bij begripdend lezen (IEP lezen). Dit kan alleen voor kinderen met dyslexie (of TOS) worden aangezet.

Basisschool Liduina hanteert het dyslexieprotocol van stichting KOE.

Terug- en vooruit toetsen

Leerlingen met een eigen leerlijn of een ontwikkelingsperspectief kunnen terug- of vooruit worden getoetst. De leraar stemt met de kwaliteitscoördinator af welke toets wordt afgenomen tijdens de hoofdmetingen. Dit is afhankelijk van het behaalde resultaat.

Toetsschema

Schema afname IEP Hoofd toetsen

Taalverzorging (TV), Technisch lezen (TL), Lezen (LE)

Toets	Verwachte afnametijd (min)		Audio	Aanbevolen leerjaar	Wijze van beoordelen	Benodigdheden	Toetsvorm
	Deel 1	Deel 2					
TV 3a	30	30	Ja	3 (periode I)	Automatisch	Koptelefoon	Digitaal
TV 3a (papier)	30	30	Nee	3 (periode I)	Handmatig	Leraarboekje Leerlingboekje Afbeeldingen	Papier
TV 3b	30	30	Ja	3 (periode II)	Automatisch	Koptelefoon	Digitaal
TV 3b (papier)	30	30	Nee	3 (periode II)	Handmatig	Leraarboekje Leerlingboekje Afbeeldingen	Papier
TV 4a	30	30	Ja	4 (periode I)	Automatisch	Koptelefoon	Digitaal
TV 4a (papier)	30	30	Nee	4 (periode I)	Handmatig	Leraarboekje Leerlingboekje Afbeeldingen	Papier
TV 4b	30	30	Ja	4 (periode II)	Automatisch	Koptelefoon	Digitaal
TV 4b (papier)	30	30	Nee	4 (periode II)	Handmatig	Leraarboekje Leerlingboekje Afbeeldingen	Papier
TV 5a	30	30	Ja	5 (periode I)	Automatisch	Koptelefoon	Digitaal
TV 5a (papier)	30	30	Nee	5 (periode I)	Handmatig	Leraarboekje Leerlingboekje Afbeeldingen	Papier
TV 5b	30	30	Ja	5 (periode II)	Automatisch	Koptelefoon	Digitaal
TV 5b (papier)	30	30	Nee	5 (periode II)	Handmatig	Leraarboekje Leerlingboekje Afbeeldingen	Papier
TV <1F-1F versie 1	20	20	Ja	6	Automatisch	Koptelefoon	Digitaal
TV <1F-1F versie 2	20	20	Ja	6	Automatisch	Koptelefoon	Digitaal
TV <1F-1F-2F versie 1	20	20	Ja	7	Automatisch	Koptelefoon	Digitaal
TV <1F-1F-2F versie 2	20	20	Ja	7	Automatisch	Koptelefoon	Digitaal

TV 1F-2F versie 1	30	30	Ja	8	Automatisch	Koptelefoon	Digitaal
TV 1F-2F versie 2	30	30	Ja	8	Automatisch	Koptelefoon	Digitaal
TV 3F	30	-	Ja	(leerlingen die het 2F niveau al beheersen)	Automatisch	Koptelefoon	Digitaal
TL 3a			Nee	3 (periode I)	Handmatig		Papier
TL 3b			Nee	3 (periode II)	Handmatig		Papier
TL 4a			Nee	4 (periode I)	Handmatig		Papier
TL 4b			Nee	4 (periode II)	Handmatig		Papier
TL 5a			Nee	5 (periode I)	Handmatig		Papier
TL 5b			Nee	5 (periode II)	Handmatig		Papier
TL 6a			Nee	6 (periode I)	Handmatig		Papier
TL 6b			Nee	6 (periode II)	Handmatig		Papier
LE 4a	45	45	Optie*	4 (periode I)	Automatisch	Koptelefoon Geprinte teksten	Digitaal
LE 4b	45	45	Optie*	4 (periode II)	Automatisch	Koptelefoon Geprinte teksten	Digitaal
LE 5a	45	45	Optie*	5 (periode I)	Automatisch	Koptelefoon Geprinte teksten	Digitaal
LE 5b	45	45	Optie*	5 (periode II)	Automatisch	Koptelefoon Geprinte teksten	Digitaal
LE <1F-1F versie 1	30	30	Optie*	6	Automatisch	Koptelefoon Geprinte teksten	Digitaal
LE <1F-1F versie 2	30	30	Optie*	6	Automatisch	Koptelefoon Geprinte teksten	Digitaal
LE <1F-1F-2F versie 1	30	30	Optie*	7	Automatisch	Koptelefoon Geprinte teksten	Digitaal
LE <1F-1F-2F versie 2	30	30	Optie*	7	Automatisch	Koptelefoon Geprinte teksten	Digitaal
LE 1F-2F versie 1	30	30	Optie*	8	Automatisch	Koptelefoon Geprinte teksten	Digitaal
LE 1F-2F versie 2	30	30	Optie*	8	Automatisch	Koptelefoon Geprinte teksten	Digitaal

LE 3F	30	-	Optie*	(leerlingen die het 2F niveau al beheersen)	Automatisch	Koptelefoon Geprinte teksten	Digitaal
-------	----	---	--------	---	-------------	---------------------------------	----------

Hoofdrekenen

Toets	Verwachte afnametijd (min)		Audio	Aanbevolen leerjaar	Wijze van beoordelen	Benodigdheden	Toetsvorm
	Deel 1	Deel 2					
Rekenen 3a	45	45	Ja	3 (periode I)	Automatisch	Koptelefoon Denkpapier	Digitaal
Rekenen 3b	45	45	Ja	3 (periode II)	Automatisch	Koptelefoon Denkpapier	Digitaal
Rekenen 4a	45	45	Ja	4 (periode I)	Automatisch	Koptelefoon Denkpapier	Digitaal
Rekenen 4b	45	45	Ja	4 (periode II)	Automatisch	Koptelefoon Denkpapier	Digitaal
Rekenen 5a	45	45	Ja	5 (periode I)	Automatisch	Koptelefoon Denkpapier	Digitaal
Rekenen 5b	45	45	Ja	5 (periode II)	Automatisch	Koptelefoon Denkpapier	Digitaal
Rekenen 6a	45	45	Ja	6 (periode I)	Automatisch	Koptelefoon Denkpapier	Digitaal
Rekenen <1F-1F versie 1	30	30	Ja	6 (periode II)	Automatisch	Koptelefoon Denkpapier	Digitaal
Rekenen <1F-1F versie 2	30	30	Ja	6 (periode II)	Automatisch	Koptelefoon Denkpapier	Digitaal
Rekenen <1F-1F-1S versie 1	30	30	Ja	7	Automatisch	Koptelefoon Denkpapier	Digitaal
Rekenen <1F-1F-1S versie 2	30	30	Ja	7	Automatisch	Koptelefoon Denkpapier	Digitaal
Rekenen 1F- 1S versie 1	45	45	Ja	8	Automatisch	Koptelefoon Denkpapier	Digitaal
Rekenen 1F- 1S versie 2	45	45	Ja	8	Automatisch	Koptelefoon Denkpapier	Digitaal

Rekenen 2F-3F	30	30	Ja	(leerlingen die het 1S niveau al beheersen)	Automatisch	Koptelefoon Denkpapier	Digitaal
---------------	----	----	----	---	-------------	---------------------------	----------

Technisch lezen

Alle leerlingen worden minimaal twee keer per jaar getoetst om het technisch lezen niveau te bepalen. Zodra een leerling 6b heeft behaald wordt er geen test meer afgenomen. Indien na het behalen van 6b twijfels ontstaan over het behaalde niveau, kan er altijd opnieuw getest worden door de leraar.

Technisch lezen wordt individueel afgenomen. De duur van elke afname is wisselend. De leraar start met het afnemen van leestechiek en daarna leesexpressie. Als een leerling klaar is met de afname haalt deze leerling de volgende leerling die aan de beurt is op uit de klas.

In de handleiding van IEP staat expliciet beschreven hoe de afname van IEP technisch lezen gaat.

10.3. Doorstroomtoets groep 8

De leerlingen van groep 8 nemen deel aan de doorstroomtoets. Voor alle leerlingen van groep 8 in het reguliere en speciaal (basis)onderwijs is het verplicht om een doorstroomtoets te maken. Hierop zijn uitzonderingen.

Voor onderstaande groepen leerlingen is het maken van een doorstroomtoets wettelijk niet verplicht, al mogen deze leerlingen wel deelnemen aan de doorstroomtoets. Het gaat om:

- Leerlingen die korter dan vier jaar in Nederland wonen en de Nederlandse taal nog niet voldoende beheersen.
- Leerlingen die een ontwikkelingsperspectief hebben met als verwachte uitstroombestemming VSO-arbeidsmarkt of VSO-dagbesteding.
- Leerlingen met een IQ lager dan 75 volgens een recente IQ-test die voldoet aan de criteria van de Cotan. Als de IQ-test ouder is dan twee jaar, dienen gegevens uit het leerling- en onderwijsvolgsysteem te bevestigen dat de ontwikkeling van de leerling niet verder is dan het niveau van eind groep 5 van het basisonderwijs.

De doorstroomtoets is voor groep 8 het laatste meetmoment. Naar aanleiding van de doorstroomtoets kan een advies voor het voortgezet onderwijs nog bijgesteld worden.